

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 46.

NOVO MESTO, 14. NOVEMBRA 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAR PETER

ZGODOVINSKI VI. KONGRES JE ZAKLJUČEN

Za generalnega sekretarja Zveze komunistov Jugoslavije je bil izvoljen tovariš JOSIP BROZ-TITO

V novi Centralni komite, Izvršni komite CK ZKJ, revizijsko in kontrolno komisijo so bili enodušno izvoljeni prekaljeni prvoborniki delavskega razreda s tovarišem Titom na čelu - Rezultati VI. kongresa predstavljajo močno orožje za nadaljnje delo komunistov Jugoslavije pri graditvi socializma ter širjenju in poglobljanju socialistične misli v naši državi in v svetu

Sest dni je vsa Jugoslavija — in z njo ves napredni svet — sledila poteku zgodovinskega VI. kongresa KPJ, ki je bil v Zagrebu od 2. do 7. novembra. Kongres, ki je razpravljalo javno pred vsem delovnim ljudstvom naše domovine, je sprejel iz vseh krajev države ogromno resolucij, pozdravov in daril, s katerimi so graditelji socializma izrazili svojo ljubezen in vdanost avangardi svoje borbe — herojski Komunistični partiji Jugoslavije. Kongres je znova pokazal, da Zveza komunistov Jugoslavije, v katero se je preimenovala KPJ, nima pred svojim ljudstvom nobenih skrivnosti. Nima pa tudi nobenih skrivnosti pred delovnimi ljudmi drugih držav in narodov na svetu. Ugled, ki ga uživajo danes jugoslovanski komunisti in socialistična Jugoslavija v svetu, se je s pravkar zaključenim kongresom in njegovimi izredno

pomembnimi sklepi samo še povečal. Izredno zanimanje, s katerim smo spremljali delo kongresa doma, poleg nas pa je vse napredne množice v svetu, je dokaz najgloblje povezanosti naše Partije s svojim ljudstvom. Kongres je bil mogočna manifestacija borbenosti in enotnosti duha, ki preveva milijonske množice naših narodov.

Ogromen je politični in zgodovinski pomen pravkar zaključenega kongresa. Njegova vsebina, ki je izražena v resolucijah o nalogah in vlogi Zveze komunistov Jugoslavije, nam kaže program in način dela ter borbe za socializem ne samo komunistov, temveč vseh poštenih delovnih ljudi v naši državi. To je naša pot in prihodnost, pot nas vseh, ki se pod vodstvom našega revolucionarnega misleca, heroja in najdražjega sina naših narodov, tov. Tita, borimo se za svobodo in lepšo bodočnost, za socializem, srečo, mir in enakopravnost vseh narodov in ljudi. Naša borba in pot pa je zgodovinsko pomembna za razvoj demokracije in socializma v svetu sploh. Ves svet je priča, da se je Jugoslavija prva in sama postavila po robu zasužnjevalnim načrtom ruskih osvajalcev. Ves svet — zlasti pa mali in kolonialni narodi — spremlja našo odločno borbo za svobodo, mir in neodvisnost z največjim dopadanjem. V to borbo smo stopili leta 1941 pod vodstvom prav te Partije in tovariša Tita.

ker so komunisti Jugoslavije, naše delovno ljudstvo in naša socialistična država danes najzvestejši nosilci in borci za tiste velike človeške in ljudske ideale, ki so jih z neugasljivo baklo nauka Marxa in Engelsa pred 35 leti prižgali pod vodstvom Lenina ruski proletarji.

VI. kongres je poleg tega ugotovil tudi vrsto uspešno uresničenih osnovnih gospodarskih, kulturno-prosvetnih in drugih nalog, ki jih je pred komuniste in narode Jugoslavije postavil V. kongres KPJ. Borba za resnično ljudsko

Od tedna do tedna

Precejšnja senzacija — če naj ubremo naš pregled po mednarodnih dogodkih, ki že na zunaj vzbujajo pozornost — je v preteklem tednu izzval odstop Trygve Lieja z mesta generalnega sekretarja OZN. Lie je sicer utemeljil svojo odločitev precej osebno, toda mnogi komentatorji razlagajo, da ima odstop v sedanjem kritičnem položaju za OZN resnejše ozadje.

Nikaka skrivnost ni, da sovjetski blok ni posebno spoštoval dosedanjega generalnega sekretarja, zato pa tudi ni prikrižal veselja ob njegovi ostavki. Sovjetska agencija TASS je osterjala Trygve Lieja z »agentom ameriških napačinskih krogov«. Hkrati pa je zanimivo, da nekateri ameriške desničarske skupine očitajo Lieju, da je v upravnem aparatu OZN nudil zatočišče sovjetskemu agentom. V takem položaju, z vseh strani bombardiran in videč počasni napredek v reševanju mednarodnih problemov, si Trygve Lie ni vedel drugače pomagati, kakor da odstopi.

Toda kako bo njegov naslednik, ki ga bo te dni izbirala Generalna skupščina, kos težavnim nalogam in različnim stališčem, ali bo znal tako voziti, da bo prav vsem strujam? Predsedem ne bo enostavna izbira novega sekretarja, ki bi ga vsi soglasno priznali in se z njim zadovoljili. Med delegacijami kroži že več imen, kateri kandidat bo najresnejši tekmeč za izvolitev — zlasti med filipinskim, mehiškim in libanonskim delegatom — pa bomo kmalu vedeli.

Delo Generalne skupščine poteka kljub temu medvladju dalje, čeprav — kakor smo že zadnjič omenili — je šele izvolitev novega predsednika ZDA začela pospeševati splošno razpravo. Na govorniškem odru so se ta čas pojavili vidnejši zastopniki mednarodnega življenja: zunanja ministra Vel. Britanije in Francije Eden in Schuman ter ponovno sovjetski zastopnik Višinski. Slednji je zdaj že tretjič govoril na letošnjem zasedanju, to pot je imel tri ure trajajoč govor v političnem odboru — pa pri vsem tem ni povedal nič novega. Po moskovsko je hotel razvozlati korejski vozel, valil vso krivdo na druge, ponovil kremelsko trmoglavost in nepopustljivost, na ta način pa ves problem še bolj zapletel. Eden in Schuman sta obsodila sovjetsko politiko, ki preprečuje prostovoljno repatriacijo vojnih ujetnikov, s tem pa onemogoča, da bi se Korejski problem premaknil z mrtve točke. Oba zahodnoevropska zunanja ministra pa sta razločila tudi enotno stališče do tuniškega problema, ki bo, kakor kaže, tudi precej trd oreh letošnjega zasedanja, zlasti ker zahodne velesile nasprotujejo, da bi o njem sploh razpravljali, mnoge druge države, zlasti male, pa obsojajo kolonialno politiko prav ob primeru Tunisa in Maroka.

Poleg Generalne skupščine, kjer so zbrani vsi pomembni državniki s perečimi mednarodnimi problemi, je ostalo zunanjepolitično življenje potisnjeno nekoliko ob stran. Eisenhowerjeva izvolitev je še vedno predmet mnogih komentarjev, toda za zdaj bolj uganjan, kakor pa navajanja določenih dejstev. Skorajšnji sestanek med Trumanom in Eisenhowerjem bo nudil takim razpravljanjem nekoliko več konkretne snovi. Neopaženo tudi ne ostane razprava v britanskem Spodnjem domu, kjer so laburisti napadli, konservativci pa branili angleško gospodarstvo in razne ukrepe okrog denacionalizacije, ki jo pripravlja Churchillova vlada. Pomembna je še predvolilna kampanja v Grčiji, kjer bodo v nedeljo izbrali novi parlament. O tem pa bo mogoče drugič kaj več povedati.

VI. kongres je razgalil protisocialistično bistvo moskovskih nasilnikov, ki se skrivajo v plašč socializma, v resnici pa so izdajalci Oktobrski revolucije. Vsemu svetu je povedal, da tulijo moskovski antisocialistični vladodržci in isti rog kakor podpihovaleci — črnuhi iz Vatikana in vse tiste šizma Zahodu, ki podpirajo obnovo fašizma v Italiji, Trstu in drugod. VI. kongres je znova poudaril, da je po zaslugi nekronanega carja Rusov in njihovih gubernij v Vzhodni Evropi postala danes Sovjetska zveza glavna trdnjava absolutizma, narodnostnega zatiranja, uničevanja demokratičnih pridobitev in najnevarnejše žarišče vojne napadalnosti. In če se obračajo oč naporednega sveta v Jugoslavijo, se obračajo zato,

demokracijo je prodira v vse naše delovne ljudi. Je in bo odvrгла vse in vsakogar, ki bi skušal zavirati napore ljudskih množic in se postavljati proti svojemu ljudstvu. Kongres je potrdil, da gremo k velikim ciljem naše revolucije z velikimi uspehi in delovnimi zmagami naproti. Potrdil pa je tudi nezlomljivo enotnost naših komunistov in delovnih množic nove Jugoslavije — enotnost, ki je porok naše srečne bodočnosti!

Naj živi Zveza komunistov Jugoslavije in njen generalni sekretar tovariš Tito!

Naj živi Socialistična zveza delovnih ljudi Jugoslavije!

Prva seja Centralnega komite a ZKJ

7. novembra je bila v Zagrebu seja novoizvoljenega Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, na kateri je bil konstituiran Izvršni komite Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Za generalnega sekretarja Zveze komunistov Jugoslavije je bil izvoljen Josip Broz-Tito.

V Izvršni komite je bilo izvoljenih 13 članov, in sicer: Josip Broz-Tito, Edvard Kardelj, Milovan Djilas, Aleksander Ranković, Boris Kidrič, Ivan Gošnjak, Svetozar Vukmanović-Tempo, Djuro Salaj, Djuro Pucar-Stari, Lazar Kolisevski, Franc Leskošek in Vladimir Bakarič.

Izvoljen je bil tudi sekretariat Izvršnega komiteja, v katerem so: Josip Broz-Tito, Edvard Kardelj, Milovan Djilas, Aleksander Ranković, Boris Kidrič in Ivan Gošnjak.

Konstituirala se je tudi Centralna revizijska komisija. Za predsednika je bil izvoljen Dimitar Bakić, za sekretarja pa Grga Jankez.

Na plenumu je bil izvoljen za predsednika Kontrolne komisije Zveze komunistov Jugoslavije Krsto Popivoda.

Priznanje najboljšim ob šestem kongresu

Centralni komite LMS je pred VI. kongresom pregledal uspehe mladinskih organizacij, ki so tekmovalne na čast kongresa KPJ ter za dosežene uspehe v oktobru med drugim pohvalil tudi naslednje mladinske organizacije: mladinski aktiv pri OLO Novo mesto, aktiv LMS v tekstilni tovarni v Novem mestu.

Pohvalno diplomo je prejel za svoje uspešno delo tudi mladinski aktiv v Kotu pri Jurjeviču (okraj Kočevje), aktiv LMS v Gribljah (okraj Črnomelj) in mladinski aktiv v Sodeveh pri Starem trgu (okraj Črnomelj).

Izmed šolskih organizacij je bila na Dolenjskem pohvaljena mladinska organizacija na gimnaziji v Kočevju.

Ranković, Boris Kidrič, Moša Pijade, Ivan Gošnjak, Svetozar Vukmanović-Tempo, Djuro Salaj, Djuro Pucar-Stari, Lazar Kolisevski, Franc Leskošek in Vladimir Bakarič.

Izvoljen je bil tudi sekretariat Izvršnega komiteja, v katerem so: Josip Broz-Tito, Edvard Kardelj, Milovan Djilas, Aleksander Ranković, Boris Kidrič in Ivan Gošnjak.

Konstituirala se je tudi Centralna revizijska komisija. Za predsednika je bil izvoljen Dimitar Bakić, za sekretarja pa Grga Jankez.

Na plenumu je bil izvoljen za predsednika Kontrolne komisije Zveze komunistov Jugoslavije Krsto Popivoda.

Zaključni govor tovarša Tita

»Šesti kongres Zveze komunistov Jugoslavije je končal svoje delo. Na tem kongresu se je še enkrat pokazala nezlomljiva enotnost naše Partije (dolgotrajno in viharno pritrjevanje). Njegovi rezultati predstavljajo močno orožje za nadaljnje delo komunistov Jugoslavije pri graditvi socializma ter širjenju in poglobljanju socialistične misli v naši državi in v svetu (burno pritrjevanje).

Ta kongres ima zgodovinski pomen iz več razlogov. Prvič ima zgodovinski pomen zaradi tega, ker je na njem prišla do polnega izraza zmaga nad Informburojem, ki je hotel zdrobiti ne samo našo Partijo, marveč tudi našo državo in si jo podrediti kot svojo kolonijo. Drugič ima zgodovinski pomen tudi zaradi tega, ker je bila na njem tako v referatih kot v diskusiji jasno osvetljena pot našega nadaljnjega dela in rezultati, ki smo jih doslej dosegli. Ti rezultati nam kažejo, da se ni treba v bodočnosti ničesar bati in da bo vse, kar smo si sedaj postavili za nalogo, v bodočnosti tudi izvršeno (dolgotrajno in viharno pritrjevanje), saj smo v dosednji borbi in v svojem dosedanjem delu morali premagovati in obvladati še večje naloge, kot pa so sedaj pred nami. Perspektiva pred nami je jasna. Nismo izolirani, kot so upali SZ in informbirojske države. Imamo prijatelje po vsem svetu in ves svet gleda danes na novo Jugoslavijo in na našo Partijo ter na naše delo in na naš razvoj ne samo kot na eksperiment, nego kot na nekaj, kar daje upanje naprednemu človeštvu za nadaljnji razvoj, upanje, ki ga je izgubilo zaradi izdajstva in revizionizma sovjetskih birokratov.

Tovariši in tovarišice! Pozivam vas na koncu, da še bolj kot doslej čuvate to, kar je najdragocenejše za našo socialistično Zvezo komunistov Jugoslavije, t. j. enotnost in monolitnost. Prav to je tisto, kar nam je omogočilo, da smo obvladali vse težave in tudi tako velikanski naval, zločinski naval na našo državo, kot smo ga doživeli leta 1948 in ves ta čas do danes. Enotnost je porok za našo bodočnost. Enotnost naše Partije, to je tista sila, tisti cement, s katerim je cementirana tudi enotnost narodov naše države. Bodite nosilci te enotnosti spodaj v ljudstvu in pripravljeni, da je naša zmaga zagotovljena.

Naj živi VI. kongres!

Naj živi naša Zveza komunistov Jugoslavije in naša socialistična država, Federativna ljudska republika Jugoslavija!

S tem zaključujem VI. kongres.»

RESOLUCIJA

o nalogah in vlogi Zveze komunistov Jugoslavije

I. Sesti kongres KPJ opozarja na to, da je treba v sedanjem mednarodnem položaju, polnem vojnih nevarnosti, nadaljevati dosedanja zunanja politika FLR Jugoslavije, ki si mora tudi v prihodnje prizadevati, da bodo ohranjeni mednarodni mir in varnost, neodvisnost in svobodni notranji razvoj ter enotnost jugoslovanskih narodov in nastopati proti vsem napadalnim načrtom in podvigom v svetu, zlasti v Evropi.

Za sedanjim mednarodnim položajem značilna vloga Sovjetske zveze kot nove napadalne imperialistične sile, ki hoče doseči svetovno nadvlado.

Napadalna in hegemonistična politika sovjetske vlade se zlasti kaže nasproti socialistični Jugoslaviji.

Vlada ZSSR je zaostrila mednarodni položaj s tem, da je vzpostavila imperialistično hegemonijo nad številnimi neodvisnimi evropskimi državami; le-ta še zmeraj zaostruje ta položaj s pritiskom na druge neodvisne države in vztrajnim prizadevanjem za politiko vplivnostnih področij, ki je posebno v nasprotju s koristimi majhnih in nerazvitih držav ter resno ogroža njihovo neodvisnost. Tak politika sovjetske vlade ogroža svetovni mir in mirno sodelovanje med narodi.

Sedanje mrzlično oboroževanje v svetu, ki ima svoje opravilo v pre-

prečevanju agresije, je na drugi strani stalna nevarnost, da se spremeni in izvori za podžiganje nove vojne, če medtem ne bi iskali in našli mirolojubne in pravične rešitve perečih mednarodnih vprašanj.

Zatorej je pravilna dosedanja zunanja politika vlade FLR Jugoslavije, ki je šla za tem, da se okrepi Organizacija združenih narodov kot najprimernejši mednarodni instrument za reševanje zunanjih vprašanj; politika, ki je šla za tem, da se odpravilo iz mednarodnega življenja stare imperialistične metode razdelitve vplivnostnih področij, ki so privedle v slepo ulico celo vrsto mednarodnih vprašanj (Nemčija, Avstrija, Daljni vzhod itd.), pri čemer so otežile celo reševanje tako pomembnih problemov, kot so na primer pomoč nerazvitim državam, kolonialna vprašanja itd.

Glede oblika sodelovanja med FLR Jugoslavije in drugimi državami, opozarja kongres, da je vsako sodelovanje, ki ima namen krepiti varnost Jugoslavije, ki jamči za načela nevmešavanja v notranje zadeve in notranji razvoj drugih držav — pravilno, pravično in napredno, zlasti pa v sedanjih pogojih. Zato kongres poudarja, da je nujno in potrebno razširiti in poglobljati sodelovanje med FLRJ in drugimi državami na teh načelih, ne glede na razlike (Nadaljevanje na 2. strani)

Mogočna ljudska manifestacija v Kočevju

Nad 2000 ljudi je v soboto 8. novembra pričakalo na kolodvoru delegate VI. kongresa KPJ. Kolodvor je bil slavno okrašen, množica ljudstva pa je sprejela delegate z zastavami in transparenti z napisi »Živela Zveza komunistov Jugoslavije!«, »Živela Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije!« in podobno. Iz kočevske okolice, zlasti iz Stare cerkve, Starega loga, Livolda in ostalih krajev so prišli delavci drž.

sestev na okrašenih vozovih z zastavami. Kočevski rudarji so prišli z godbo. Ko so delegati stopili na okraшено tribuno, jih je tisočglašava množica navdušeno pozdravljala in jim vzklíkala.

Sprejem delegatov se je razvil v velik politični miting, ki mu je sledilo predvolilno zborovanje delovnih ljudi v Kočevju. Delegati so v kratkih nagovorih prinesli kočevskemu ljudstvu pozdrave iz zgodovinskega VI. kongresa, ki je množicam Jugoslavije pokazal nadaljnjo pot naše socialistične graditve. Množice so navdušeno vzklíkale Zvezi komunistov Jugoslavije in maršalu Titu.

Takoj nato se je začelo predvolilno zborovanje, na katerem je govoril poslanec Zvezne ljudske skupščine za okraj Kočevje tov. dr. Metod Milkuž. Poudaril je bistvo naše socialistične demokracije in moč delovnih množic Jugoslavije v upravljanju gospodarstva in ljudske oblasti. — Po končanem zborovanju se je razvil od kolodvora skozi mesto mogočen sprevod z godbo na čelu, ljudstvo Kočevja in bližnje okolice pa je tudi s to pokongresno manifestacijo dokazalo svojo vdanost in zahvalo delu VI. kongresa.

V ČRNOMLJU IN METLIKI so slavno sprejeli delegate

V soboto 8. novembra so popoldne na trgu v Črnomlju priredili slovesen sprejem delegatov s VI. kongresa. Zivahno razpoloženje med množico je dvigala črnomljska godba, zborovalci pa so prinesli s seboj tudi zastave. Pokongresno zborovanje je začel mladinski sekretar Martin Molek, za njim pa so govorili delegati tov. Martin Zugelj, sekretar OK KPS Črnomelj, major Cedo Radovič in ljudski poslanec Ja-

nez Žunič. Po zaključenem zborovanju so dekleta in narodnih nošah zaplesala na trgu belokranjski kolo.

Ob sedmih zvečer je bil svečan sprejem delegatov tudi v nabito polni dvorani Doma ljudske prosvete v Metliki. Zborovanje je začel in pozdravil delegate s kongresa ljudski poslanec Ivan Urh, ljudstvo pa so pozdravili tovariši Martin Zugelj, Regina Fir in major Radovič.

Resolucija o nalogah in vlogi Zveze komunistov Jugoslavije

(Nadaljevanje s 1. strani)
v notranji ureditvi, razen seveda fašistične.

Kongres ocenjuje, da so pravilni in upravičeni ukrepi, ki jih je vlada FLRJ izdala in jih še izdaja, da bi se okrepla obrambna moč države tako glede sprejemanja ekonomske pomoči in pomoči v oborožitvi, kakor glede ustvarjanja prijateljskih odnosov in skupnih ukrepov z drugimi državami za obrambo neodvisnosti (Grčija, Turčija itd.).

Ohranitev neodvisnosti in mirnega razvoja socialistične Jugoslavije, ki je tesno povezana z mirom v svetu, zlasti pa v Evropi, je še zmeraj najvažnejši cilj narodov Jugoslavije.

Kar zadeva tržaško vprašanje, poudarja kongres, da je — prvič, pravilna politika konstruktivnih predlogov, ki jo je vodila vlada FLRJ in ki je šla za tem, da se to vprašanje reši neposredno med Jugoslavijo in Italijo; drugi, da niti v bodoče narodi Jugoslavije in njihova vlada ne morejo privoliti v kakršno koli trgovino na račun narodov Jugoslavije in njihovih nacionalnih ozemelj; in tretjič, da je vztrajanje italijanskih vladajočih krogov na enostranski rešitvi, kakršno žele italijanski imperialistični in kominformovski krogi, nesprijemljivo, ker bi bile s tem prizadejane nove krivice narodom Jugoslavije z odvzemanjem jugoslovanskega nacionalnega ozemlja. Sodelovanje z Italijo pri vprašanjih, ki zanimajo obe državi, je možno, vendar samo ob pogojih enakopravnosti in da se Italija odreče tradicionalni imperialistični politiki nasproti našemu nacionalnemu ozemlju.

Kongres sodi, da je treba nadaljevati, razširiti in poglobiti sodelovanje z naprednimi demokratičnimi, zlasti pa socialističnimi in delavskimi gibanji, pri čemer je treba upoštevati načela enakopravnosti in nevsičevanja svojih oblik in izkušenj drugim ter zjamčiti spoštovanje teh načel nasproti našim političnim in družbenim organizacijam.

Dosledna v boju za enakopravnost narodov in mirno reševanje mednarodnih sporov in za obrambo svoje neodvisnosti ne bo socialistična Jugoslavija orodje nikogar, oziroma ne bo sodelovala v nobeni tajni ali javni zaroti proti kateremu koli narodu ali državi. Ona težji in vselej bo težila za tem, da bi normalizirala odnose z vsemi državami in da bi razvila mednarodno sodelovanje in izmenjavo na načelih vzajemnega spoštovanja suverenosti in nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav.

II.

Kongres soglasno opozarja, da tma delavsko upravljanje gospodarskih podjetij, ki je privedlo do ustvarjanja socialističnih odnosov v proizvodnji in samoupravljanju delovnega ljudstva, odločen pomen za nadaljnji razvoj in okrepitev socialistične demokracije in socializma.

Kongres hkrati opozarja tudi na nevarnosti, ki bodo neizogibno zavirale

delavski razred in delovno ljudstvo na demokratični poti: prvič, nevarnost birokratskih državno-kapitalističnih tendenc, drugič, nevarnost buržoaznih, klerikalnih in podobnih elementov, ki skušajo pod krinko buržoaznega demokratizma obnoviti fašizem in kapitalistične deruzbene odnose in tretjič, nevarnost nezadostne zavesti o potrebah celote, t. j. nevarnost lokalizmov.

Pravice neposrednih proizvajalcev v gospodarstvu se lahko samo še širijo in poglobljajo, in sicer v določanju in razdeljevanju presežka dela, narodnega dohodka, novih investicij itd., saj je to edina pot, da bo gospodarstvo Jugoslavije tudi v praksi obravnavano kot celota, in najzanesljivejši način za zatiranje tako birokratskega centralizma kakor republiškega partikularizma, ki vsak na svoj način pomenita povratek nazaj in utegneta samo ovirati nadaljnji normalni gospodarski razvoj in krajevni in republiški ter razvoj jugoslovanskega gospodarstva kot celote, prav tako pa tudi zaostalih republik in za ostalih krajev, ki še vedno potrebujejo pomoč razvitih.

Delavci Jugoslavije nimajo in ne morejo imeti nikakršnih svojih krajevnih »nacionalnih« in podobnih interesov, ki bi bili nasprotni razredu kot celoti, oziroma posameznim delom razreda in zato je nadaljnje razvijanje njihove zavestne aktivne in neposredne vloge v upravljanju gospodarstva najzanesljivejše jamstvo ne le za nadaljnji razvoj socializma in socialistične demokracije, pač pa tudi najzanesljivejše sredstvo proti birokratskim ostanom in tendencam in v centru i v republikah, ki hranijo sovinitizem, otežkočajo nadaljnje bratsko zблиževanje narodov Jugoslavije in pospešujejo nacionalno utesnitost. Delavski razred in njegove razredne organizacije so bile i v vojni i v revoluciji vodilni element bratstva narodov Jugoslavije, to pa so še dandanes in morajo biti tudi v prihodnje. Zato so napredne in socialistične vse oblike, ki olajšujejo to njeno vlogo.

V zvezi s tem je odločilnega pomena politična, idejna in druga delavnost ne le organizacije Zveze komunistov, marveč tudi slehernega njenega člana ne glede na to, kakšno delo opravlja kot zavedni in aktivni bорец v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in kot najbolj zaveden del delavskega razreda. Samo ta in takšna delavnost i Zveze kot celote i njenih posameznih članov — proti birokratski samovolji, buržoaznim zarotam in spletkam ter krajevnim ozkogradnostmi lahko zjamči nadaljnji demokratični in socialistični razvoj, zatire sovinitizem ter utrdi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, ki je poročstvo njihovega svobodnega življenja in nadaljnega razvoja. Demokracija, ki se zavestno in aktivno ne bori za svoj obstanek in svoj napredek, lahko vedno pride v položaj, da jo izpodkopljejo njeni zunanji in notranji sovražniki.

III.

Z dosežanjo borbo in napori za izpolnitev petletnega plana se je delovnemu ljudstvu pod vodstvom delavskega razreda nazvalje škodi in težavam, ki jih je delovnemu ljudstvu Jugoslavije prizadela ekonomska blokada, organizirana od vlade Sovjetske zveze, posrečilo, da je položilo temelje za nadaljnji industrijski in socialistični razvoj države.

Za nadaljnji normalni razvoj gospodarstva kot celote je treba zagotoviti dokončanje ključnih industrijskih objektov. Nadaljnja graditev industrije mora potekati skladno z ostalimi gospodarskimi panogami in tvornimi ter umskimi možnostmi države. S tem v zvezi je zlasti važno pospeševanje kmetijstva, graditev modernih komunikacij in modernega prometa, prav tako pa tudi dvigovanje materialnega in kulturnega standarda ljudstva.

Glede socialistične preobrazbe kmetijstva se je predvsem treba usmeriti k dvigavanju storilnosti dela. Samo v skladu z dvigavanjem storilnosti dela v kmetijstvu se je mogoče pravilno lotiti oblik združevanja kmetov. V ta namen je treba nadaljevati nadaljnjo graditev industrijske podlage za kmetijstvo ter se lotiti po področjih in panogah specifičnega proučevanja in sestavljanja orientacijskih planov za razvoj kmetijstva za daljša obdobja.

Glede oblik združevanja na vasi poudarja kongres dve zelo važni načeli, od katerih ne smemo odstopiti, ne da bi bil ogrožen socialistični razvoj v celoti, zlasti pa predanost delovnih kmetov novi družbeni ureditvi. Ta načela so: 1. Jačanje in razvijanje socialistične demokracije tudi na vasi v borbi proti birokratizmu ter vsem političnim, idejnim in drugim sovražnikom socializma. 2. Dosledno se je treba držati prostovoljnosti in demokratičnosti v razvijanju zadržnih oblik dela in življenja delovnih kmetov. Kršitev demokratičnosti in prostovoljnosti je eden osnovnih virov birokratizma in buržoazne ter klerikalne reakcije na vasi.

Nadaljnega razvoja socialističnih odnosov v kmetijstvu si prav tako ni mogoče zamisliti brez krepitev socialistične zavesti na vasi in vzgajanja delovnih kmetov v duhu socializma, zato je treba imeti to nalogo za eno najvažnejših nalog Zveze komunistov Jugoslavije.

IV.

Šesti kongres poudarja, da je vloga sindikatov, prostovoljne organizacije najširših množic delavskega razreda in uslužbencev nenavadno važna prav v obdobju delavskega upravljanja gospodarstva in borbe za socialistično demokracijo. Kongres opozarja na vlogo sindikatov, ki zaslojajo razred kot celoto v odnosu do posameznih podjetij in morajo skrbeti za ureditev ter pravilno funkcioniranje nagradljanja, na volitve delavskih svetov, socialno zavarovanje, množično vzgojo delavcev, prav tako pa tudi za dejavno udeležbo delavcev

v organih oblasti. S tem izpolnjujejo sindikati glavno vlogo — da so šola socialističnega demokratizma in množičnega delavskega samoupravljanja.

Kongres sodi, da je pravilno, ker so sindikati navezali stike z inozemskimi strokovnimi organizacijami; pravilno in potrebno je tako za nas kot za mednarodno delavsko gibanje, da v bodoče še okrepijo in poglobijo te zveze.

V.

Kongres odboja kot nedopustno in socializmu tuje vsako zapostavljanje žensk v gospodarskem, političnem in sploh družbenem življenju. Dolžnost komunistov in vseh naprednih ljudi je, da se stalno, sistematično, vedno in povsod bore za čedalje večjo in resnično enakopravnost žensk na vseh področjih gospodarskega, političnega in družbenega življenja.

Kongres poudarja, da je v nadaljnem razvijanju tako socialistične zavesti množice kakor tudi v borbi za enakopravnost žensk prva dolžnost ženskih organizacij — delo med kmeticami za njihov politični, prosvetni in kulturni napredek.

Glede dela ostalih družbenih organizacij veljajo do sedaj poudarjena načela, ki so bila prilagojena njihovim konkretnim pogojem. Kongres zlasti poudarja kot posebno važen problem delo za dvigovanje socialistične zavesti in moralnega lika mladincev in mladinke ter za čedalje večjo raznovrstnost oblik v delu in življenju mladine.

VI.

Glede šol in znanstvenih zavodov ugotavlja kongres:

1. da je bil napravljen resen napredek v odvodu in ureditvi sistema pouka, zlasti v osnovnih in srednjih šolah ter pri razširitvi šolske mreže, prav tako pa tudi v tem, da čedalje večji del prosvetnih kadrov resno in zavedno pojmuje svoje dolžnosti. Resno težavo pomeni še slaba materialna podlaga za šole.

2. Glede univerz in znanstvenih ustanov stanje še ni zadovoljivo tako glede znanstvene ravni kakor tudi glede stvarnega notranjega demokratizma. Nezadostna vztrajnost in omahovanje pri razpravljanju in reševanju teh in podobnih vprašanj, kakor tudi pri zatiranju in razkrinkavanju klerikalizma, mistike in sovinitizma tudi v srednjih šolah, lahko samo škoduje nadaljnemu znanstvenemu in demokratičnemu razvoju visokih šol ter strokovni sposobnosti dijakov, študentov in mlajših znanstvenih kadrov.

Niče nima pravice upravljati sredstev, ki jih ustvarja delovno ljudstvo, proti njegovim naporom, njegovim stremiljenjem in njegovemu napredu.

Osnovno vprašanje v nadaljnem razvoju solstva in znanstvenih ustanov je dvigovanje znanstvene ravni, utrjevanje in razvijanje demokratizma, zlasti pa povežovanje znanstvenega dela s stvarnostjo in gospodarstvom države ter sodobno stvarnostjo sploh, razvijanje znanstvenih in kulturnih zvez med republikami in zatiranje ozkosti ter lokalizma.

Zveza komunistov Jugoslavije sodi, da je neznanstvena in nazadnjaška vsaka težnja, ki bi s čimer koli zagovarjala prioriteto čnega naroda ali ene kulture nad drugo. Vsi narodi, vsak na svoj način in v raznih oblikah, v odvisnosti od zgodovinskih in drugih pogojev, bogate splošno kulturno zakladnico človeštva. Kadar pa gre za narode Jugoslavije, morajo njihove kulturne pridobitve, ustanove in kulturni delavci služiti za stalno zблиževanje med njimi, ker je to edino napredno in edino ustreza stvarnim tendencam ekonomskega in demokratičnega družbenega razvoja Jugoslavije.

Kongres poudarja tudi, da bi oviranje borbe mišljenj lahko samo otežkočalo razvoj znanosti in kulture.

Demokracija v borbi mišljenj se izraža v moči argumentov in v enakem

stališču do tistih, ki so različnega mnenja. Vsakemu mnenju, čigar izhodiščna točka je borba za socializem in socialistično demokracijo, za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, za njihovo neodvisnost in neovirani notranji razvoj, je treba zagotoviti pravico, da pride do izraza.

VII.

Kongres pozdravlja napredek, ki ga je dosegla v svojem razvoju in pripravljenosti Jugoslovanska ljudska armada. Kongres pozdravlja napore, ki so bili storjeni za krepitev obrambne sile države, kakor tudi napore, ki jih je zastavila armada za graditev gospodarskih objektov, zlasti pa graditev vojne industrije. Kongres sodi, da je treba še naprej vztrajno delati za politično, kulturno in strokovno dvigovanje borcev in starejšinskega kadra, pri čemer je treba zlasti imeti pred očmi, da morajo tako armada kot vse družbene organizacije še bolj in raznovrstneje delati za povežavo armade in ljudstva. Svoje idejno in politično delo mora armada povežati s konkretno in živo problematiko države kot celote.

VIII.

Kongres sodi, da so dozoreli vsi pogoji, da se Ljudska fronta dejansko in do konca spremeni v enotno in aktivno množično politično organizacijo zavednih borcev za socializem, v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije in da doba kot taka ustrezeni statut in program. Odnos komunistov do Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je lahko samo naslednji: da so njen del in da je le-ta glavna, osnovna organizacija, v kateri in po kateri se mora razvijati njhova politika pa tudi njihova idejna aktivnost.

IX.

Kongres sodi, da razvoj družbenih odnosov v smeri vse večjega in bolj neposrednega delavskega upravljanja in čedalje bolj demokratičnih oblik oblasti določa kot osnovno dolžnost in vlogo komunistov — politično in ideološko delo za vzgajanje množice.

S tem v zvezi je sklenil kongres, da se spremeni ime Komunistične partije Jugoslavije v Zvezo komunistov Jugoslavije.

Zveza komunistov ni in ne more biti pri svojem delu neposredni operativni vodja in naredbodajalec niti v gospodarskem niti v državnem in družbenem življenju, pač pa s svojo politično in idejno aktivnostjo predvsem s priprečevanjem vpliva v vseh organizacijah, organih in ustanovah, da sprejmejo njeno linijo in stališče ali pa stališče posameznih njenih članov. Zveza komunistov je najzavzednejši in organizirani del delavskega razreda, delovnega ljudstva. Lastnosti in vloga komunistov, članov Zveze komunistov, se izražajo v njihovi zavednosti, politični in družbeni aktivnosti, nesebičnosti, požrtvovanju, vdanosti smotrom, osebnim moralnostim in skromnosti.

X.

Kongres nalaga vsem organizacijam Zveze komunistov, da se držijo te resolucije kot osnovne smernice za svoje bodoče delo ter poziva vse komuniste in patriote socialistične Jugoslavije, da zastavijo skrajne napore, da bi bila vsa javna delavnost delavcev, kmetov in intelektualcev prežeta z njenim duhom.

Za socialistično demokracijo, za socializem!

Za neodvisno socialistično Jugoslavijo, domovino enakopravnih in pobratenih narodov!

Za mir in enakopravno sodelovanje med narodi in državami!

Za sodelovanje demokratičnih in socialističnih gibanj!

V Zagrebu, 7. novembra 1952.

Šesti kongres

Komunistične partije Jugoslavije (Zveze komunistov Jugoslavije)

Slavnosten sprejem delegatov v Novem mestu

Kakor je Novo mesto prisrčno pozdravilo delegate partijskih organizacij pred njihovim odhodom na VI. kongres v Zagreb, tako jih je v soboto 8. novembra popoldne toplo sprejelo ob njihovi vrnitvi s kongresa. Večtisočgla množica se je zilla pred poslopje mestne občine, kjer je igrala godba novomeške garnizije JLA. Številni delovni kolektivi so prišli na trg z zastavami, slikami tovariša Tita in pod, prihajali pa so na zborovanje še tudi potem, ko se je že začelo. Član Mestnega komiteja KPS tov. Riko Cigoj je začel zborovanje, pozdravil v imenu mesta tovariše delegate, nato pa predal besedo narodnemu heroju Jožetu Borštnarju, sekretarju OK KPS in delegatu na VI. kongresu.

Navdušeno pozdravljen od ljudstva je tovariš Jože Borštnar v imenu delegatov pozdravil manifestativno pokongresno zborovanje in vse delovne ljudi Novega mesta in okolice. Poudaril je, da je VI. kongres KPJ oziroma Zveze komunistov Jugoslavije važen predvsem zato, ker je prišla na kongresu ponovno do popolnega izraza zmaga komunistov Jugoslavije nad teorijo in prakso sovjetskega birokratizma, imperializma in državno-kapitalističnega sistema, ki se je v Sovjetski zvezi skušal skrivati pod plaščem marksizma-leninizma kot ideologije delavskega raz-

reda. Naši narodi so, je nadaljeval tovariš Borštnar, s svojo Partijo in tovarišem Titom na čelu, s svojo osvobodilno borbo, z ljudsko demokratično revolucijo, z nenehim poglajbljanjem socialistične demokracije, z doslednim uresničevanjem Marxovih naukov v vsem spolnem delu in politiki, v borbi za mir in enakopravnost med narodi, za gospodarsko in kulturno sodelovanje med njimi znova visoko dvignili neomadeževano zastavo socializma.

Kongres je Zvezi komunistov Jugoslavije, je nadaljeval tov. Borštnar, popolnoma jasno začrtal naše nadaljnje delo. Osnovna dolžnost in vloga komunistov je politično in ideološko delo za vzgojo množice. Ko je govoril o nezlomljivi enotnosti in politični trdnosti ZKJ, je tov. Borštnar znova poudaril zgodovinski pomen sklepov, ki jih je sprejel VI. kongres KPJ ter zaključil manifestativno zborovanje z besedami:

»Tako enotnost komunistov in vseh delovnih ljudi Jugoslavije, taka trdnost našega družbenega sistema, moč naše Ljudske armade in silen ugled naše države v mednarodnem naprednem svetu in končno, tak Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije pod vodstvom tovariša Tita, to so jamstva, da bomo še uspešnejše kot doslej premagovali vse naše težave, to je prok naših zmag doma in v svetu!

Pogled na del manifestantov na Glavnem trgu 8. novembra 1952

Milovan Djilas je 6. novembra na VI. kongresu govoril o Oktobrski revoluciji:

„Duh Oktobra in misel Marxa, Engelsa in Lenina živita in ustvarjata v neustrašeni revolucionarni proletarški osebnosti tovariša Tita“

Tovarišice in tovariši!

Jutri bo preteklo petintrideset let od velike Oktobrske revolucije. Lahko smo samo veseli, da se je slučajno pripetilo tako, da delo in odločitve našega Kongresa padajo ravno na dneve, ko so se odigrali ti najepohalnejši dogodki v moderni zgodovini človeštva. S proletarsko Oktobrsko revolucijo se je pričela nova doba v zgodovini človeštva, doba socializma.

Tedaj so ruski delavci in kmetje, ki jih je vodila genialna marksistična misel Vladimira Iljiča Lenina, ki jih je vodil Leninov genij, zrušili oblast buržoazije in veleposestnikov in začeli novo obdobje v zgodovini človeštva. Po različnih poteh, v različnih oblikah, v raznih deželah in v raznih dobrenimi sredstvi zmagueje socializem in koraka naprej.

Epohalni pomen Oktobrske revolucije morajo konec koncev priznati vsi njeni sovražniki. Njenega pomena za človeštvo in za socializem ne more zmanjšati niti kasnejše opuščanje njenih načel in njenih pridobitev, niti poznejša izdaja, ki jo je zagrešila sovjetska birokratija s Stalinom na čelu. Kljub temu bo Oktobrska revolucija vedno pomenila prvo veličastno zmago proletariata v veliki državi in začetek

socializma. Pred 35 leti so ruski delavci in kmetje zažgali prvo baklo, ki je buržoazija ni mogla pogasiti — kot nekoč v pariški komuni, baklo, ki je nihče ne bo pogasil. Nasprotno! Gori in sije v srcih proletarcev in vseh izkoriščanih. V kolikor bolj postajajo zločinaška izdaja, zahrbtna zarote, eksploatacija in privilegiji, osvajanja in osvajalni načrti sovjetske birokracije vedno bolj besni in surovejši, v toliko sije bakla močnejše. Sijaj Oktobra in njegov duh ne da miru reakcionarni vesti Stalina in njegovih pomagačev. Ta sijaj in duh bosta konec koncev obsijala njihovo protisocialistično in protičloveško dušo, odkrila jih bosta kot preživle odpadke stare razredne družbe. Ta sistem ne more ostati večn, ker je s svojim celotnim protidružbenim bitjem nasproten socialističnim družbenim osnovam, v katerega temelje so vzdali svoja življenja milijoni ruskih delavcev in kmetov.

Tovariši in tovarišice! Če je duh Oktobrske revolucije, če je ustvarjalna misel Marxa, Engelsa in Lenina umrla v Sovjetski zvezi zaradi birokratske kontrarevolucije in ponarjanja, a s tem ni izginil duh socializma, marksizma in Oktobra, ampak sta se ta duh in ta misel v drugih pogojih in

drugih oblikah, v novem poživiljenem sijaju pojavila v naši deželi. Duh Oktobra in misel Marxa, Engelsa in Lenina živijo in ustvarjajo v neustrašni revolucionarni, proletarški ljudski osebnosti tovariša Tita!

Tovariši in tovarišice!

Duh Oktobra se nadaljuje v naši revoluciji, v naših delavskih svetih, v naši Partiji. In danes tukaj duh Oktobra, Marxa, Engelsa in Lenina vlada na tem Kongresu, v tej dvorani, v srcih in glavah vseh nas. Zares mislim, da izražam vero nas vseh, ker mi moramo verovati, da duh Oktobra, duh Marxa in Lenina ni in ne more biti nikdar popolnoma zadušen niti v srcih proletariata niti v srcih ljudstev Sovjetske zveze, ki danes trpi v sovjetski stvarnosti in zaradi vedno večjih surovosti te stvarnosti. Konec koncev se bo vendar dvignil v novem, še lepšem sijaju, ker so socializem in socialistični družbeni odnosi pojavi, ki se porajajo in ki se bodo porajali znova iz same stvarnosti. Zgodovina je obsodila na propad vse tisto, kar se ji postavlja na pot, a sem spada predvsem, ko gre za deželo, v kateri je proletariati vzel oblast v svoje roke, birokratska despotija in birokratska kasta. Naj žiri neuničljivi duh Oktobrske revolucije!

Fronta v novomeškem okraju mora vožiti v predvolilno delo več političnega boja za svoje kandidate!

Zbori volivcev - spričevalo dela množičnih organizacij in zavednosti državljanov

Po vseh volilnih enotah so bili v zadnjih dveh tednih zbori volivcev, najnižji, pa tudi najširši parlament naše ljudske oblasti. Bili so odraz politične in gospodarske razgledanosti prebivalcev, hkrati pa tudi slika bolj-sega ali slabšega, pa tudi — v nekaterih, resda zelo redkih krajih — nika-kršnega političnega dela množičnih organizacij, zlasti pa partijskih in frontnih občinskih komitejev oziroma odborov, Zveze borcev in AFŽ.

Do volitev imamo še dobre tri tedne časa za politično delo med volivci. Ker so se marsikje na Dolenjskem v zadnjem času zaradi pospešenega dela Partije uspavale frontne organizacije, naj velja obzorem OF resno opozorilo: *treba se je takoj in z vso silo spustiti v politični boj za svoje kandidate!* Da je bilo doseženo delo mnogih odborov OF slabo, kaže ponekod slaba udeležba na zborih volivcev, druge spet omalovaževanje volitev, o katerem govori ostanki reakcije. Mnogo krajev je še, kjer ljudje niso poučeni o političnem pomenu volitev v občini in OLO, kjer so jim demokratske volitve z listki neznana stvar in kjer se še vedno ne zavedajo pomena in delokroga občinskih ljudskih odborov. Premalo je bilo doslej političnega dela z volivci, marsikje pa preveč poudarjanja samo na lokalna gospodarska in komunalna vprašanja. Premalo je bila ljudem raz-

ložena četrta akontacija davkov in vzrok, zakaj je le-ta višja od prejšnjih. Vse premalo se govori na sestankih o pomoči, ki jo Jugoslavija prejema od nekaterih zapadnih držav, premalo čujejo volivci o naši zunanji politiki in krepitevi naše ljudske armade, brez kate-re ni in ne bi bilo svobodne domo-vine. Čeprav so skoraj povsod na kan-didatnih listah zavedni člani Fronte, pa ljudje še vendarle premalo poznajo globok politični pomen decembrskih volitev. O zborih proizvajalcev obstajajo velike nejasnosti, o posledicah suše v državi se ne govori skoraj nikjer do-volj prepričevalo.

O vsem tem bodo razpravljali v tem in prihodnjem tednu zbori in vaški sestanki volivcev. Na sejah občinskih odborov OF je bil sestavljen načrt po-drobnejšega političnega dela za vsako vas. Domačim aktivistom bodo prišli na pomoč tam, kjer bo to treba, tovariši iz mesta in okrajnega odbora OF. Do-seči je treba, da bo sleherni volivec v okraju dobila seznanjen z vsemi vpraš-anji, ki stoje pred nami pred volitvami. Vse premalo se še doslej pokazala na zborih volivcev ljudje iz proizvod-nje! Prav ti bi morali odločno sodelo-vati pri sestavljanju načrtov, s katerimi stopajo na volitve občinske organizacije OF. Vse to moramo v prihodnjih dneh popraviti in izboljšati priprave na vo-litve.

čega dela, ki ga je že pripravil ljudski odbor na pobudo Fronte. Najbolj so po-zdravili tisti del bodočega načrta, ki govori o gradnji mostu za pečeč čez Krko ob železniškem mostu. Predlagali so, naj bi ta naloga bodočega mestnega odbora bila med prvimi. O mestnem vodovodu razpravljali na vseh sestankih. V Kandiji voda tako smrdi po klo-ru, da je komaj užitna, pa še take več-krat manjka. Gospodinj je izrazile že-

ljo, da bi uprava vodovoda pred vsako daljšo prekinitevjo dobave vode to ob-javila v Dolenjskem listu ali drugače, da bi si pripravile rezervo. Kandija je tudi brez vsake dvorane. Zato so pre-dlagali, da bi pri gradnji stanovanjskega bloka v Stemburjevii ulici zgradili tudi primerno dvorano. V volilni enoti Irča vas so med drugim sklenili napovedati tekmovalno vsem ostalim volilnim eno-tam za izvedbo volitev 7. decembra.

Sovražniki napredka so tudi tokrat na delu

Pri vsaki priliki ne manjka sovraž-nih poizkusov begati delovne ljudi, prav tako pa jih ne manjka tudi pred temi volitvami. Na Visjevu v Suhi krajini je nekdo mislil, da bo odvrnil ljudi od so-delovanja z ljudsko oblastjo s tem, da je razširil lističe s sovražno vsebino, ki so se jim pošteti ljudje pomilovalno smejali. Nekdo je tudi sprožil zelo »modro« trditve, čas v »Dolenjskih Topli-chah smo ploskali« — da sedaj plačujemo toliko več davka«. Drugod so spet trdili, so davki zato tako visoki, ker smo den-ar porabili za topliško prireditve. Tr-ditev je toliko bolj prozorna, ker vsak-do ve, da je prireditve organiziral Glavni odbor Zveze borcev in ne država, poleg tega pa so vsa podjetja, ki so tam prodajala, prispevala od svojega dobička za stroške prireditve! V Stopi-čah so nekateri hoteli odvrniti ljudi,

da bi šli na volišče, češ »ker niso k nam pustili škofa in ni bilo birme, pa ne gremo na volišče!« Tudi v okolici Trebnjega se je razširila parola za ne-u-deležbo na volitvah. Vzroka ne nava-jajo. To so sicer glasovi posameznih ljudi, ki se nikakor ne morejo sprizna-riti z našo stvarnostjo, vendar pa ka-žejo, da so naše politične organizacije premalo budne. Dogaja se, da celo po-samezni komunisti nasedajo sovražne-mu poizkusu, da pride čim manj žena v ljudske odbore, kar je popolnoma ne-pravilno.

Veliko je bilo na vseh zborih voliv-ec razpravljani o davkih, zlasti o četr-ti akontaciji. Ljudje ob pravilnem tolmačenju razumejo nujnost plačila davka, ugotavljajo pa, da so marsikje prevelike razlike med posameznimi za-vezanci, kar bi bilo treba popraviti.

V DOL. TOPLIČAH JE PRIŠLO NA ZBOR VOLIVCEV KOMAJ 70 LJUDI

V petek 31. oktobra je bil v Topličah zbor topličske volitve enote, ki so ga iz-u-deležili komaj nekaj nad 30% prebivalstva. Slaba udeležba govori o pomanjkljivem delu Fronte, ki za volitve še ni naredila vsega, kar bi lahko!

Predsednik občine je poročal o dose-žanjem delu obč. ljudskega odbora. Poudaril je, da zavzema najsibše mesto kmetištvo in da je obnaša premočno povezano s kmet-zadrugo za dvig kmečke proizvodnje. Poroča so tudi komunalna vprašanja v trgu. Čeprav je bil n. pr. vodovod obnovljen, vendar ne dela tako kot bi bilo potrebno. Zgrajen je most in tlakovana cesta, struga Sušice pa bo ob prvi suši spet problem. Kanalizacija ni dokončana, prečeta pa so tudi nekatera ostala vprašanja v obč. kmetištvo.

V načrtu novih nalog, ki čakajo bodoči občinski ljudski odbor, je predvsem: izbolj-šava razsvetljave v trgu, ureditev elektrifi-kacije v Poljanih, popravila vaških poti, ureditev vodovoda v Topličah in okolških vaseh ter vsestranska skrb za izboljšanje kmečke proizvodnje. V Topličah bo treba zgraditi novo šolo ter stanovanjsko hišo, da bo problem stanov. stiske vsaj načet. Prej ali slej pa bo treba tudi volitvi vse sile v podaljšanje železniške proge vsaj do Polja.

Občina ima 4 podjetja, ki so imela letos nad 30 milijonov dinarjev prometa. Sklad občine bodo prispevala 300.000 dinarjev. L. I. Novo mesto je obljubil topliški občini prispevek v znesku 1 milijona dinarjev za zgraditev stanovanj. Godno gospodarstvo prav tako 500.000 din. a čemer bo občini zelo pomagano.

Ko je predsednik občine opisal politični pomen volitev in nanašajočih kandidatur, je bila sprejeta kandidatura lista, naskar se je razvil razpravljaje. Vsi navzoči so se za-nimali za komunalno dejavnost v občini, poudarjali nujno potrebo po regulaciji kraja, željo, da bi postale Toplice letoviški kraj. Nujno potrebni so športni objekti, med ni-mi tudi kegljišče in odprt bazen. Precej so govorili volivci tudi o slabih prometnih zvezah trga z Novim mestom in Strazho.

Nepravilno je bilo, da je tov. predsednik predčasno zaključil zbor volivcev, ker bi se bilo treba pogovoriti še o marsikaj. Kraj nujno potrebuje nekatere obrtne delav-nice, ustanovitev Partizana pa je tudi stvar vseh občanov. & F.

Od Suhe krajine do Škocjana in Mokronoga...

Udeležba na zborih volivcev je na splošno v Suhi krajini dobra. Volilnih sestankov in zborov volivcev se je v Suhi krajini udeležilo okrog 75 % vseh volivcev. To je vsekakor lepo število, ki kaže, da se Suhokranjci zanimajo za gospodarske in politične probleme. Toda iz razprav na zborih je razvidno, da si glede bodočega gospodarskega razvoja le še niso dovolj na jasnem. Vse preveč je na teh sestankih tarnar-nja in cikanja na pasivnost kraja in pričakovanja neke pomoči od drugod. Socialistično gospodarstvo ni v tem, da država daje podporo delu prebival-stva, da ta morda životari iz leta v leto pri zaostalem načinu gospodarstva v poljedelsko pasivnem kraju. Suhokranj-čani bi morali vendar že končno spoz-nati, da je od njih samih odvisno, kdaj si bodo — razumljivo ob pomoči družbe — preumirili svoje gospodarstvo na donosnejše panoge. Vešahi je živino-reja donosna Suhi krajini lepe dohodke, danes pa postavljajo kot pogoj za dvig živinoreje vodovod. Prav je, tudi za vodovod se je treba boriti, toda današ-nja živina ne potrebuje nič več vode, kot jo je potrebovala v stari Jugosla-viji, in vendar je takrat prihajala na trg najlepša živina prav iz Suhe kra-jine! Vode tudi danes ni manj kot jo je bilo takrat.

Najslabša udeležba na zborih vo-livcev je bila do sedaj v škocjanski občini. Komaj slabih deset odstotkov volivcev se je udeležilo zborov. Tu se vedno bolj pojavlja težnja, da bi dali na kandidatno listo velike kmete, češ »ti se bodo bolj uspešno upirali ve-likim davkom«. Poleg tega, da je tak račun več kot smešen, vprašajmo vel-ike kmete, ki si sedaj želijo oblastnih stolčkov v ljudskem odboru, zakaj se niso pullili za mesta v prejšnjem kra-jevnem odboru, ko je bilo treba izpol-njevati poleg drugih nalog še obvezno odjavo? Takrat so pošiljali naprej male kmete. Čudno je, da te njihove politike ne sprevidijo mali kmetje in jih raz-krinkajo. Pa partijska in frontna orga-nizacija? Volivci, ki so se udeležili zborov, so zdravo razpravljali o raznih gospodarskih problemih, po zaslugi ne-delavnosti množičnih organizacij pa bo le majhen del volivcev seznanjen s po-menom volitev in bodočimi nalogami ljudskih odborov, ker je bila udeležba na zborih doslej tako majhna.

Zvonjenje med gospodarskimi vprašanji

Občina Gotna vas je med najbolj obsežnimi v okraju, zato so tudi ljudje različni, politična zvestost pa še bolj. V Smolenji vasi so prišli prvič na zbor volivcev samo štirje volivci; v Birčni vasi so sklicali zbor kar trikrat, tako »vestno« so ga sklicevali. Ni res, da ljudje nočejo na zbor, pač pa je res, da

Mnogo je zdravih predlogov in koristnih sklepov

V veliki večini so potekali zbori vo-livcev v znamenju resnega razmotri-vanja gospodarskega in političnega po-ložaja doma in v svetu ter koristnih predlogov in sklepov. Velika večina de-lovnih ljudi z vso pozornostjo spremlja napore državnega in političnega vod-stva za premagovanje različnih težav ter za izboljšanje gospodarstva. Delov-ni ljudje vedno bolj odobravajo ukrepe oblastnih organov in kažejo veliko pri-priljubljenost, da sami pri teh naporih sodelujejo ter pomagajo kjerkoli je tre-ba. Tudi to je prišlo do izraza v veliko primerih na zadnjih zborih volivcev.

V občini Trška gora se je zborov udeležilo 50% volivcev. Sklenili so or-ganizirati enoletno kmetijsko šolo, v katero bodo vključili vso moško mladi-no in mlajše gospodarje. Sklenili so tudi, da je nujno potrebno zgraditi most čez Krko pri Otočcu, napraviti perišča, popraviti pot in podobno. V Vel. Gabru so razpravljali o elektrifi-kaciji, dvigu živinoreje, gozdarstvu in drugih problemih. Spoznali so, da so se dosedaj za te stvari premalo brigali. Za

so malokdaj pravilno obveščeni. Če pa vseeno ne pridejo, je to kaj slabo spričevalo množičnih organizacij.

Zbora volivcev v Podgradu se je udeležilo 50% prebivalcev. Lepo so se razgovarjali o raznih gospodar-skih problemih. O ljudski univerzi, ki naj bi pripravila čimveč strokovnih predavanj iz kmetijstva in živinoreje, o raznih komunalnih napravah, ki jih je treba izboljšati, o šoli in splošni pr-osveti itd. je tekla pametna beseda.

Pa ti pade v razgovor Martin Gaz-voda iz Konca št. 2., češ, pri nas je pre-več učiteljc, zato pa imamo tolike davke, učiteljice pa so premalo zaposle-ne. Da imajo v Podgradu tudi župnika, ki je prav tako kot učiteljice socialno zavarovan in ima tudi plačo čeprav ima vsak dan samo eno mašo in je potem ves dan brez dela, nato je Gazvoda se-veda pozabil in so ga morali ostali vo-livci na to spomniti.

Ko je bil razgovor o gospodarskih vprašanih v najboljšem teku, je isti Gazvoda spet vpadel, češ, dajmo se pogovoriti, kdaj bo spet zvonilo. Pri tem ga je podprl tudi Alojz Umek iz Konca, ki je cerkveni odbornik in član upravnega odbora KZ in gasilske čete. Za ljudi Gazvoda-Umek je najvažnejše vprašanje zvonjenja, za vse drugo jih pa ni mar, vsaj tak je bil videz. Njima gre za vse kaj drugega! Gre jima za metanje polen pod noge ljudski oblasti. To vedo ostali volivci v Podgradu, ki vedo tudi to, da Gazvoda in Umek nista z mezcincem mignila, ko je bivša av-strijska soldatinka vzela zvonove za topove, sedaj pa se jim ti smilijo, ko počivajo v zvoniku.

Nad slabimi potmi kritizirajo, denar za pota pa je neizkoriščen

V volilni enoti Podljuden—Petane so volivci tarnali nad slabimi potmi do vasi, sami dosedaj pa seveda niso ničesar pokrenili, da bi jih popravili. Še več. Kmetijska zadruga v Smeihu je dala prav v to svrhu od svojega letnega dobička precejšnjo vsoto denarja, ki pa sploh še ni izčrpan. Podljudbenčani in Petančani so v resnici podobni tistemu lenemu hlapiču, ki mu je gospodar hotel dati denar, pa je odvrnil, da če mu ga že hoče dati, naj mu ga še vtakne v žep. Takega gospodarja bodo prebivalci teh vasi morali še dolgo čakati in če se sami ne bodo zganili, bodo še dolgo vozili po slabih poteh in zajemali kalno vodo iz studenca. Za kandidate v bodoči ljudski odbor so predlagali take, ki niti podpisati nočejo! Pa bo vseeno tudi brez njih občina lahko poslovala, vprašanje pa je, če bo njim vseeno? Kar velja za navedene, velja tudi za nekatere druge vasi, tako v občini Dolenjske Toplice, Prečni in Sentjerneju ter drugje.

kandidate so izvolili najboljše gospodar-sko-politično razgledane gospodarje kot so Markovič, Zefran in Smole. V Gor. Kamencah je nekdo na zboru volivcev predlagal, naj bi odpravili invalidnino, češ da so že dosedaj invalidi in socialni podpiranci prejeli preveč denarja. Jas-no je, da tak predlog lahko pride samo od ljudi, ki v vojni niso ničesar ali zelo malo žrtvovali za domovino in imajo tudi danes vsega dovolj.

Novomeški volivci dajejo priznanje dosedanjemu odboru in predlagajo...

Zbori volivcev na območju mestne občine so bili prav dobro obiskani. Obširno poročilo sedanjega mestnega ljudskega odbora mora vsakogar zani-mati. Volivci so dali priznanje ljudske-mu odboru za doseganje uspehe in na-kazali vrsto nalog za bodoče. V volilni enoti Irča vas so z odobravanjem vzeli na znanje poročilo o dosedanjem delu, še bolj toplo pa pozdravili načrt delo-

DOBREPOLJSKA DOLINA PRED VOLITVAMI Bivši trgovci in stari župani si želijo nazaj „zlatih časov“...

V Dobrepolju vlada letos večje za-nimanje za volitve v ljudske odbore kakor prejšnjega leta. Zbore volivcev so imeli že po vseh volilnih enotah, razen Strug in Vidma. V Strugah se na zbor volivcev pripravljajo frontovci razme-roma dobro, saj se v tem kraju zadnji čas stanje precej izboljšuje. Med drugim so sprejeli v OF 15 novih članov. V Vidmu so volilne priprave slabše in tu politični aktiv preveč cepi svoje sile.

Tako so n. pr. sklicali na en večer zbor volivcev, sejo združnega živinorejskega odeska in imeli predavanje, na katerem je bilo okoli 30 ljudi. Jasno je, da je to nepravilno in da je potrebno večje so-delovanje.

Na splošno so zbori volivcev veliko bolj kot v prejšnjih letih. Diskusija je stvarna, obisk pa boljši, saj so le redke družine, razen Vidma, da se nihče ne bi udeležil zbora volivcev. Posebno za-nimanje vlada pri izbiri kandidatov in skoraj povsod so volivci izbrali iz svoje srede najboljše može in žene.

Tudi v vasi Cesta se je situacija pre-cej popravila. Prejšnja leta sploh niso marali odbornika in ni bil nihče iz tega kraja v občinskem ljudskem odboru. Sedaj so že imeli zbor volivcev, ki je bil dobro obiskan. Izbrali so tri najbolj-še kandidate svoje vasi.

Dobro zbor volivcev je bil tudi v Podpeči, še boljši pa v Kompoljah. Pa tudi v Bruhanji vasi ni bil slab, čeprav je v tej vasi čutili vpliv reakcije. Čuti se namreč, da se Zelnik Franc, bivši lesni trgovec in župan, še sedaj ni spriz-jajnil z Osvobodilno fronto in ljudsko oblastjo, pa tudi z zadrugo ne. Še vedno v zelo prefinjeni obliki podtika to in ono. No, pa ljudje se temu ne čudijo,

IZVOLITEV NOVIH LJUDSKIH ODBOROV POMENI NADALJNI KORAK V RAZVIJANJU SOCIALISTIČNE DEMOKRACIJE

Uspelo zborovanje volivcev v Metliki

Po dveh dobro obiskanih odprtih partijskih sestankih je bil v Metliki 31. oktobra zbor volivcev, za katerega so prebivalci po-kazali še večje zanimanje. Na njem je se-danji občinski ljudski odbor podal kritični pregled svojega dela. Obenem pa so volivci mestne volilne enote predložili komisiji kan-didata za nov občinski odbor.

Iz prebrane poročila so volivci videli, da se je v zadnjem letu Metlika vendarle zgani-la iz mrtvila. Zidava nove kinodvo-rane, urejanje vrtne in trga pred njim, obnova bivšega Zdravstvenega doma, preurejanje Doma ljudske prosvete, ki bo že to zimo spet služi fizikurtji, ure-ditev številnih občinskih cest v mestni oko-lici, zgraditev dveh manjših mostov in drugo priča o delu sedanjega občinskega odbora. Vedeti je namreč treba, da se je prejšnji MLO Metlika s priključitvijo oko-lških občin znatno razširil, s čimer se je število administrativnega osebja zmanjšalo od 28 na 7 oseb, kar pomeni letno 1.200.000 prihranjenih dinarjev.

V sedanjem občini je vključenih pet oko-lških šol, na katerih so bila letos izvršena mnoga večja in manjša dela. Verjetno bo tudi že letos vsa občina elektrificirana, saj sta že urejena transformatorja na Radovci in v Draščih, od koder bodo dobivale tok vasi v vzhodnem delu metliške občine. Po-skrbljeno je bilo za socialno zaščito ljudstva in na Suhorju je bila obnovljena zdrav-stvena postaja, v Metliki pa bodo v obnovljenem bivšem Zdravstvenem domu ljudem na razpolago javne kopalnice. Tja se bo po novem letu tudi preselil poštni urad, s čimer bodo v dosedanjihi poštinih prostorih pridobljeni novi lokali za združeno mesarijo in mlekarno.

Na ostro kritiko pa je naletel malomarni odnos številnih davkoplačevalcev do skupnosti. Veliki davčni zaostanki onemogočajo pravilno izvedbo javnih del, obenem pa ka-žejo na nizko državljijsko zvestost posameznikov. Povedano je tudi bilo, da se v mestu samem vse premalo skrbi za čistoto, da so nlice zanemarjene in da sta javna razsvetljava in kanalizacija pomanjkljivi.

saj ga poznajo še od prej, da je imel najraje sam sebe. Držal pa je vedno s tistim, ki mu je osebno koristil. Ko so bili na »špicah« klerikalci, je »drukal-zanje, ko so prišli na »špicah« liberalci, je priložil pisker k njem. Potem je bil tu okupator, pa ni imel nič proti. No, ne delajmo mu krivice, tudi za parti-zane je bil, svojca dva sina pa je imel pri belih.

Potem je bila zmaga in tudi v Do-brempolju se je zasukalo. Zdaj so dobili besedo napredni delovni ljudje; tudi oblast so dobili v roke — vendar »ti niso pravi in veljaki jim pravijo neman-ji. S tem se strinja tudi Zelnik in zato noče z njimi, kaj šele, da bi zanje »drukal«! To je pokazal tudi na zadnjih volitvah v zvezno skupščino, katerih se ni nihče izmed njegove družine udele-žil, razen sina Milana, uslužbenca KZ.

Sedaj, ko so prišli do besede in ob-lasti delovni ljudje, sedaj ko ima svojo odlično besedo tudi revni kmet, sedaj je Zelnik Franc proti in verjetno misli, da je bilo takrat najbolje, ko je vladala njegova mladost, ki so jo vsi pošteti,

Množična predvolilna zborovanja po vo-lilnih enotah velikolške občine se bližajo kmalu. Številni zbori volivcev, na katerih je udeležba prav zadovoljiva, govori jo o velikem zanimanju državljanov za decem-brske volitve. Razgibana diskusija o tem, kdaj naj bo kandidat, je zanjela že vsa sektor tamkajšnje občine. Na zborih sodelujejo skoraj vsi volivci, ki pretresajo predloge kandidatov oziroma bodočih članov občin.

V večini volilnih enot so bili volivci z izbrimi kandidati zelo zadovoljni, saj pred-lagajo najboljše ljudi, ki so s svojim do-seđanjim delom dokazali, da so tega zaupa-nja vredni. 30 volilnih enot, ki jih ima občina Velike Lašče, je sedaj resnično raz-gibanih, saj ne mine dan, da ne bi v kate-riko bilo zbora volivcev. Velike Poljane. Veliki Osojnik. Kravna pet, Turjak, Rob. Male Lašče, Maršič in še nekatere volilne enote so zbor volivcev že zaključile. V Kravni peti so volivci že na zboru iz-ražili prepričanje, da bo dobil največ glasov kandidat Rajko Zgone, zaslužen borec iz NOV, ki je tudi danes zelo poštvovalen in se trudi za izboljšanje življenja delovnega ljudstva.

Prav zato so volivci z zanimanjem poslušali in sprejeli vrsto predlogov in načrtov, ki naj jih izpolni že ta ozir. novi občinski ljudski odbor. Predvsem bo treba takoj mi-sliti na regulacijski načrt Metlike in po-stopoma izvesti kanalizacijo, vodovodno omrežje in tlakovati ceste s kolodvorca do Metlike in skoz mesto. Izboljšati naj se javna razsvetljava, izbrati naj se poimenovalne cest in trgov, popraviti je treba obvezo zidovne na starem pokopališču in obnem misliti na novo pokopališče, ker je staro že pretosno. Kljub temu, da Metlika za zdaj še nima industrije, se vidno širi, zato je treba skrbeti za povečanje stanovanjskega fonda, zlasti ker je bilo l. 1944 med vdorom Nemcev in Vlasovcev v Metliko požganih mnogo stanovanjskih hiš. V mestu je tudi predvidena graditev velike vinske kleti za vzhodni del Bele krajine, najno pa je iz-boljšati gostinsko mrežo in dvigniti tujski promet, ki ima zaradi bližnje tople Kolpe in prijetne okolice vse možnosti za največji razvoj. Sprejetih je bilo več sklepov za kul-turne potrebe v nekaterih podjetjih, za strojno kontrolo nad izvajanjem sklepov občinskega gradbenega odbora in podobno.

Vsekakor so v Metliki na zboru volivcev, za katerega so tudi poslali pozdrav VI. kon-gresu KPJ, dovolj široko postavili program sedanjih in bodočih občinskih del, zato pa so prav tako volivci tehtno izbrali kan-didate za novi občinski ljudski odbor, kate-remu naj na decembrskih volitvah zaupajo prihodnji razvoj svojega mesta in njegove okolice. →

delovni ljudje grenko okusili. Da bi se povrnil ti stari in »zlati časi«, je dajal tudi lažne podatke o posameznih ljudeh v dobrepoljski dolini. Zato je iskal opo-re kjer je mogel, pa tudi na Ljubljano in Špana ni pozabil. No, srce ga tako ne boli če komu dela krivico, ker je verjetno že od prej tega navajen. Sedaj se širi bajka, da ve za kupce, ki bi od-kupili repo, katere imajo kmetje veliko, a zadržgi noče zanje povedati, ker bi potem lahko ona repo odkupovala in oddajala naprej. Kmetje dobrepoljske doline vedo, da bi za počen groš prodal svoje grešno dušo, a ne samo občeljav-ske interese in cilje. S svojim indif-ferentnim odnosom do skupnosti in na-predne socialistične misli in prakse bo Zelnik še jasneje izprihal svojo nazad-njaško in v bistvu reakcionarno notra-njost pred delovnimi ljudmi dobrepoljs-ke doline, ki že tako dobro poznajo njegovo špekulativno dušo, ki ima po vrhu še to slabost, da želi zavajati še druge.

Tudi te volitve bodo potrdile, da je »zlatih časov« starih trgovcev in bivših županov za vedno odklenalo.

Razgibanost v velikolški občini

Zanimivo je prisostvovati zborom voliv-ec. Tu zveš marsikaj novega in se tudi marsikaj naučiš. Razgibana diskusija, kri-tika, razprave in poči o dobrih in slabih lastnostih bivših KLO in poednih odbor-nikov so nadvse zanimive.

Posebno uspešen je bil zbor volivcev v volilni enoti Mali Ločnik. Udeležba je bila prav zadovoljiva: skoraj od vsake hiše je bil navzoč vsaj po en volivec. Po osvojenem predlogu, da kandidirajo trije najboljši iz volilne enote, se je razvila živahna dis-kusija. Razpravljali so o bodočih nalogah novih odborov, zlasti pa o delu novih ob-dornikov. Člani OF in drugih organizacij so že začeli veliko delo. Gradijo si elek-trično napeljava. Dosele so s prostovoljnimi delom opravili za 150.000 din vrednosti. Pri tem so že vse pripravili za napeljava in dobili še tudi potrebne električne žice. Iz-kopali so jarno, navozili in že postavili drovce, nabavili izolacijski material itd. Dobiti moraj samo še nekaj žice. Novozvo-ljeni odbor bodo zaprosili, da jim bo po-magal dokončati to delo. V načrtu imajo tudi ureditev vaških potov in ostalo komu-nalno delavnost.

Ote volilnih enot so okoličani govorili, da je slaba, da so v njej slabi in nedelavni ljudje, vendar pa to ne drži. Res niso vsi sodelovali v NOV in so bili nekateri celo nasprotni. Danes pa niso proti naši oblasti. Večje število tamkajšnjih prebivalcev sploh se ni sodelovalo na volitvah. Ker prej niso hoteli, sedaj tudi ne vprašanja je obrav-naval zbor volivcev. Vazoki so jasni. V vasi sta dva tabora, eden zavednih ljudi, drugi takorekč nezavednih — še sedaj imeno-vani domobranci. Postavimo vprašanje ali so to res domobranci, naši sovražniki? Od-govoril bi mi takorekč: Ne! Njimi so ljudje, ki imajo vse pogoje, da postanejo vredni državljanji naše domovine. Koliko so takih in katerih so, pa morajo rešiti politične orga-nizacije. To bodo lahko ugotovile le na ta način, če bodo z njimi velike politične delave, jim pojasnjale, jih očilih in bile z njimi v lepih tovariških odnoseh. Nazad-njaki in nam nasprotni ljudje pa naj vedo, da sovražniki pri nas niso! Razsvetljeni, ki so doslej morda bili preveč kritizirani, naj v bodoče pokažejo, da niso tako slabi in da so vredni občani naše skupnosti. Naj-večji dokaz svoje zavednosti pa lahko dajo na volitvah 7. decembra! & D.

600 volivcev na zborovanju v Črnomlju

Pretekli petek zvečer je bilo v Črnomlju predvolilno zborovanje vseh treh volilnih enot, ki se ga je udeležilo nad 600 ljudi. Na zborovanju so obravnavali političen po-men decembrskih volitev, vloga žena v naši ljudski oblasti, komunalna ter ostala gos-podarska vprašanja mesta in Bele krajine.

Razkrinkajmo reakcionarne »gospodarske liste«! Naše ljudstvo mora poznati vse politične probleme, s katerimi se borimo! V vseh ljudskih odborih morajo biti tudi žene!

Elektrifikacija je pogoj za napredek pravijo v Poujanski dolini ob Kolpi

Delo Fronte pred volitvami še ni zadovoljivo

Če se pripeljejo po cesti iz Kočevja do meje kočevskega in črnomeljskega okraja na Vidmu, se vam nudi prelep razgled na kakih 12 km dolgo in 3 do 4 km široko valovito Poujansko dolino ob Kolpi, najjužnejši del Biele krajine, eden od ostalih krajev črnomeljskega okraja po od 600 do skoraj 900 metrov visokem gorskem grebenu, ki se vleče vse od kočevske meje na Bukovi gorah pa do bližnje Vinice. Ta gorski greben je poleg drugih tudi vzrok, da je dolina slabo povezana s prometom z drugimi kraji. Edina zveza je avtobus, ki vozi trikrat na teden v črnomeljski avtobusni liniji, ki teče od Kočevja. V obe smeri je približno enako daleč, le v smeri, da bi bila kdaj dokončana za pred vojno začeta nova cesta Stari trg—Tanca gora—Črnomelj, bi bila pot v črnomeljsko dolino krajša. Med vojo, zlasti po italijanski kapitulaciji, je bila dolina važna in dokaj varno partizansko ozemlje, saj po nemški ofenzivi v jeseni 1943 v dolini ni več stopila noga okupatorjevega vojaka. Poleg drugih edine in ustanov je bil tu tudi štab dopolnilnega bataljona VII. korpusa. Nešteti novinci, ki so prihajali iz vse Slovenije v partizane, so tu dobili osnovno vojaško-partizansko izobrazbo, predno so odšli v različne enote. Tudi zavezniška letala so tu najprej in sicer v spomladi 1944 odmetavala pomoč za partizansko vojsko.

Za pred vojno so začeli (največ ob volitvah) za gradnjo vodovoda in z elektrifikacijo ter gradnjo ceste Stari trg—Črnomelj. Elektrifikacija je bila končana z nekaj poslatvjenimi drogovji, vodovod pa s pomočjo neke od rezervarja na hribu Sv. Antona do izvira v Dolu ter zgraditvi strojne zveze za črpalke. Tako je stanje vodovoda še danes — po 13 letih! Vodovod brez strojnih naprav in stroji brez pogonske sile so brez koristi. Toda večina ni odobela gospodarske koristi prebivalcev. To bo ena glavnih nalog obidnega občinskega, pa tudi okrajnega ljudskega odbora. Šele sedaj, ko je tu električna sila, je mogoče misliti tudi na dokončanje vodovoda vsaj za tiste vase, do koder so položene cevi, potem pa seveda še dalje do ostalih krajev.

uradi, tako občinski ljudski odbor, matični urad, zdravstvena postaja in pošta. V domu je lep prostor za kmetijsko združbo, tako za trgovino kot za ostale prostore. V domu je dvorana, ki je služila za prireditve, v kletnih prostorih pa bo urejeno gostišče. Občinski ljudski odbor je poskrbel za napravo napajalnice pod vasio Predgrad, razširjena je bila pot do vasi Laze, kamor sedaj lahko pride avto. Sedaj pripravljajo še razširitev vasko poti do vasi Vrt. Letošnje jesen je bil razširjen del poti iz vasi Sedoče preko tako imenovanih Zaplázov proti Radencem. Občinski ljudski odbor išče sredstva za dokončanje poti, s čimer bo prebivalcem ten vasi zelo ustreženo. Treba bo pa, in to čimprej, misliti na cestno zvezo med cestama Stari trg—Prelesje in Predgrad—Dol.

POGOJI ZA RAZVOJ TURIZMA SO LEPI, TODA...

Topla Kolpa, ki teče tod po ozki romantični soteski, lahko dostopni hribi, od koder je razgled daleč na jug in na Gorenjsko, slikovita valovita pokrajina, vse to so naravni pogoji za turizem. Glavna ovira so prometne zveze in gostišča. Maršalkeri ljudje, ki je prišel v dolino, je bil navdušen nad naravnimi lepotami kraja, pa tudi prenekateri partizan, ki je tod potoval, ima kratote doline v spominu, čeprav v tistih časih ni bilo časa za ocenjevanje naravnih lepôt.

Občinski komite KPS je v zvezi z načrtom za gospodarski dvig kraja pred nedavnim razpravljaj tudi o razvoju turizma. V načrtu je predvidel gradnjo planinske kočee na Kozičah in postavitve vsaj enega večjega gostišča v dolini Kolpe. V vsej okolici je veliko podzemskih votlin in neraziskanih kraških jama s kavniki.

Prav tako sta občinski komite in občinski odbor že razpravljala o drugih stvarih, ki zadevajo gospodarski dvig doline. Sedaj ko takorekoč že imajo elektriko, se odpirajo pogoji za razvoj obrti in podjetij. Obrti v dolini namreč skoraj ni, pa če je toliko bolj razvito šumarstvo. Poleg živinoreje in sadjarstva bi bil tudi les važen dohodek prebivalstva, če bi bila prometne zveze bolj udobne. V dolini so na različnih krajih našli odkrta ležišča premoga, posebno veliko pa je železne rude. Seveda, odobrobnih raziskovanj v tem oziru dosedaj še ni bilo. Ogromna sila Kolpe teče neizkoriščena. Prav

ljaji ob vsaki volitvi, potem pa jih ljudstvo ni več videlo do prihodnjih volitev. Reči moramo še, da delo Fronte pri pripravi na volitve občinskega in okrajnega ljudskega odbora ni zadovoljivo. To je zlasti očitno pri izbiri kandidatov. V Predgradu so izbrali za kandidate tudi nekaki ljudi, ki so se izkazali med vojno kot strahopetci in okupatorjevi klapisti, pa tudi po vojni še niso dokazali, da obhajajo zadržanje med vojno. Vse to kaže na premajhno delo Fronte v Predgradu. V splošnem pa volitve zelo resno gledajo na probleme gospodarstva doline in o njih živo razpravljajo.

Novi občinski ljudski odbor, ki bo izvoljen 7. decembra, čaka velika in odgovorna naloga, da dvigne in razvije gospodarstvo doline ob podpori vseh prebivalcev in višjih organov ljudske oblasti. Novi družbeni red, nova socialistična stvarnost zahteva, da se dvigne gospodarstvo vsaki naši vasi in da naučimo vsakega kmeta slehernemu delovnemu človeku. To pa je mogoče le ob najtesnejšem sodelovanju organov ljudske oblasti, množičnih organizacij in vseh prebivalcev.

Vinogradniško-vinarski kongres v Vršču

Ugotovitve in sklepi kongresa so važni tudi za Dolenjsko

Od 25. do 27. septembra t. l. je bil v Vršču kongres vinogradnikov in kletarjev, kategorija se je udeležilo preko 400 delegatov iz vseh vinogradnih predelov naše države. Če izrazimo zvezo konferenco vinogradniških in sadjarjskih strokovnjakov, ki je bila v januarju 1949 sklicana v Sremskih Karlovcih, je pravzaprav bil to prvi povojni kongres vinogradnikov, ki je imel za cilj, da obdela osnovno problematiko našega vinogradništva ter sprejme potrebne sklepe, da se na važna panoga našega kmetijskega gospodarstva dvigne na višji nivo. Iz LR Slovenije se je kongresa udeležilo preko 70 delegatov, med njimi tudi 10 iz novomeškega in črnomeljskega okraja.

Naše vinogradništvo stoji pred mnogimi težkimi problemi, ki jih moramo rešiti, če hočemo v bodočnosti sploh govoriti o vinogradništvu kot razvijajočem gospodarstvi. Te probleme danes ne postavlja samo ozek krog vinogradniških strokovnjakov zaradi suhe analize dejanskega stanja, temveč se teh problemov danes zavedajo množice naših vinogradniških proizvajalcev, ki zahtevajo, da pristopimo k aktivnemu in konkretnemu reševanju teh problemov. Vinogradništvo in sadjarstvo morata biti prednostni del države, v naši državi, vse pa karati tudi garancija, da sklepi kongresa ne bodo ostali v predalu kakega administrativca, temveč bodo služili kot potok našim vinogradnikom pri dvigu vinogradniške proizvodnje. S tem ne mislimo reči, da v tej zadnji letih nismo ničesar storili v tej smeri. Vendar si moramo priznati, da druge tekoče naloge, predvsem v pogledu preskrbe z osnovnimi življenjskimi artikli v našem doseganem gospodarskem razvoju, odvrnile pozornost vinogradništvo kot zelo važni panogi našega kmetijstva. Danes pa smo že dosegli tisto stopnjo razvoja našega gospodarstva, ki nam omogoča, da v prihodnjih letih lahko posvečimo množično večjo pozornost in nudimo tudi potrebna materialna sredstva za dvig tudi našega vinogradništva, ki rapidno propada in zahteva nujno rešitve.

Po izvolitvi delovnega predsedništva je kongres pozdravil zastopnik vlade LR Srbije, ki je podal nekaj priporočil in v zvezi z vinogradništvom v naši državi. Poudaril je pripravljeno državno vodstvo, da s potrebnimi krediti v prihodnjih letih zagotovi dvig našega kmetijstva.

Direktor Pokrajanskega zavoda za vinogradništvo in sadjarstvo v Sremskih Karlovcih inž. Dragoslav Milosavljević je v svojem referatu »Stanje vinarstva v LR Srbiji in mere za njegovo zboljšanje« poudaril, da so naša vina nekoč uživala mnogo večji sloves na svetovnem trgu. Odkar pa so v svetu s pomočjo znanosti in tehnike kvalitete vina dvignili, pa so naša vina začela zaostajati. Po statističnih podatkih je bila naša država l. 1921 po površini vinogradov v Evropi na četrtem mestu, in sicer za Francijo, Italijo in Španijo. Pred izbruhom druge svetovne vojne smo bili na sedmem mestu, ker so nas prehiteli Portugalska, Madžarska in Romunija. V toku zadnje vojne pa je proizvodnja vina v svetu na splošno zelo padla, po vojni pa so posvods začeli s forsirano obnovno, tako da so v l. 1950 celo predvojno proizvodnjo presežili. Zaradi nadprodukcije vina stojimo na pragu nove vinske krize. LR Srbija pridelala po statističnih podatkih 52% od celokupne proizvodnje vina v Evropi.

obsojanja vredno, nam bo vsakdo pritril. Obsojanja je tudi vredno, da se nekateri poslovodje združnih in drugih prodajaln ne drže dogovora, da naj prodajajo moko le tistemu, ki ga poznajo, ker tako bi bilo možno preprečiti škodo, ki jo s prevelikimi nakupi povzročajo različni spekulanti.

Rodbinska birokracija

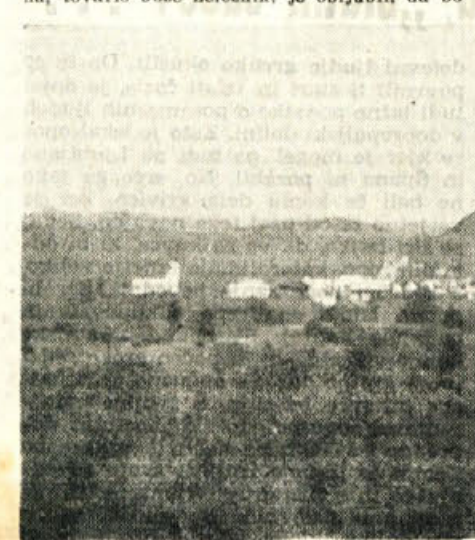
Tajnik: »Tako, tovariši odborniki: tu je moja žena, naša bodoča administratorka! Prosim vas tudi, da sprejmete za blagajnika tegale mojeg fantka, ki je že začel hoditi v šolo!«
 Tvoj najmlajši pa naj bo za predsednika Društva prijateljev mladine!«
 (Iz »Pavilhe«)

»Imamo ljudi, ki smatrajo, da bi bilo treba voditi občinske, okrajne in mestne volitve kot volitve čisto ozkega gospodarskega značaja, ki naj se omejujejo na osnovne gospodarske probleme posameznega terena. Imamo pa tudi sovražnike socializma, ki skušajo s takimi parolami že danes nastopiti v zvezi s pripravami na volitve. V nekaterih občinah so predvsem razni kulaški elementi, ki skušajo nastopati s čisto gospodarskimi kandidaturami, ki pa bodo imeli možnost nastopati samo, če ne bomo znali dovolj široko politično postaviti takih problemov. Z raznimi pretrvanimi obljubami v komunalni politiki, v borbi proti »umazani politiki« kot oni pravijo, češ naj gre politika proč, skušajo izkoriščati partikularistične tendence na našem terenu. Če hočemo to preprečiti, moramo predvsem celotno volilno akcijo izvajati izrazito v političnem smislu, do maksimalne mere povezovali našo volilno akcijo in volitve s celotno našo gospodarsko politiko, celotno politiko naše države sploh, z našo zunanjo politiko, z borbo naše države za socializem in neodvisnost in z borbo za utrjevanje socialističnih sil v svetu sploh; skratka: volilna akcija, ki jo vodi Fronta, mora biti v najožji zvezi s celotno politiko naše socialistične izgradnje. Moramo jo odločno povezovali z borbo za neodvisnost naše države, za utrjevanje obrambne moči naše države, z utrjevanjem in razvijanjem naše vojske. Ni mogoče govoriti o posameznih problemih občinskih, okrajnih in mestnih odborov, ne da bi jih povezovali z vsemi temi problemi tudi neposredno z vprašanjem utrjevanja naše vojske. Mislim, da se o tem v naših političnih akcijah sploh mnogo premalo govori in da mnogo premalo poudarjamo pomen, ki ga v borbi za socializem in neodvisnost, za utrjevanje socialističnih odnosov v zunanji politiki, predstavlja prav izgradnja naše vojske.«

BORIS KRAIGHER

PRVEGA DECEMBRA BO PRVIC ZASVETILA ELEKTRIČNA LUC

Elektrifikacija je lani in letos lepo napredovala. Zgrajen je transformator pri vasi Predgrad in napeljan daljnovod do njega. Sedaj postavlja drogovce do posameznih vasi najbližje okolice. Predsednik upravnega odbora Elektro-podjetja Ljubljana, tovariš Željko Zelenc, je obljubil, da bo

Pogled na Stari trg ob Kolpi

prvega decembra že posvetila električna v Doljanski dolini, seveda če bodo prebivalci pomagali. Sedaj hite z izkopom jam za drogovce, ki jih bodo postavili delavci Elektropodjetja. Odprto ostane še nadalje vprašanje elektrifikacije vasi gornjega konca doline, to je Kratjevi, Vimojca, Čepelja, Gorjane in Dolnje Podgore, Zagostanca in drugih obrobnih vasi. To bo ena glavnih nalog obidnega občinskega, pa tudi okrajnega ljudskega odbora. Šele sedaj, ko je tu električna sila, je mogoče misliti tudi na dokončanje vodovoda vsaj za tiste vase, do koder so položene cevi, potem pa seveda še dalje do ostalih krajev.

ZA POLJEDELSTVO V DOLINI NI POGOJEV, SO PA ZA ŽIVINO IN SADJARSTVO

Dolina vedel kamenitega terena razen nekaj sto hektarov zemlje v soteski Kolpe nima pogojev za naprednejše poljedelstvo. Ima pa pogoje za živinorejo, zlasti drobitvo, ki je bila včasih v dolini močno razvijena, sedaj pa je skoraj ni. Živinoreja je bila včasih glavni vir dohodkov, še večji vir pa bi bila lahko sedaj. Seveda je treba priložiti čimprej a selekcijo živine. To je važna naloga kmetijske združbe, ki pa dosedaj ni pokazala vidnejših uspehov v nobeni gospodarski panogi.

Sadno drevje v dolini in tej dolini še ni okuženo po ameriškem kaparilu Usneva zelo dobro, posebno poznejše vrste jabolk. Neizkoriščeni možnosti za razvoj sadjarstva je zelo veliko, saj se načrtno dosedaj še nihče ni bavil s sadjarstvom, razen redkih posameznih naprednih kmetovalcev, ki imajo pri tem že precej izkušnje. Koristi sadjarstva je končno spoznal tudi upravni odbor kmetijske združbe. Sklenil je kupiti nekaj prevoznih in prenosnih škroplilnic za sadno drevje. Tudi okrajni ljudski odbor je izdal odlok o obveznem škropljenju ter škropljenju sadnega drevja. Občinski ljudski odbor pa bo skrbel, da se bo odlok izvajal. Naprednejši sadjarji, ki so se sadjarstva oprijeli že pred leti, bodo letos ob bogati sadni letini imeli prav od prodaje sadja največ dohodka.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR JE ŽE POKAZAL NEKAJ USPEHOV

Pri reorganizaciji ljudskih odborov sta bila prejnjia KLO Stari trg in Prograd združena v eno občino s sedežem v Predgradu. To seveda ni po volji Starotražanom, kajti za sedežem občine odhajajo sedaj iz Staroga trga še pošta, preselila pa se je tudi za zdravstvena postaja. Predgrad je naravno središče občine, v novem združenem domu pa bodo te dni dobili prostore vsi

v zadnjem času so pričeli a traso ceste od kočevske strani v dolino Kolpe proti Lazom in dalje na cesto Dol—Predgrad in Dol—Stari trg. Govori se tudi o pripravah za gradnjo ceste od Broda na Kolpi po dolini kolpe soteske do Dola, s čimer bi se dolina odprla pot na Delnice in Sušak ter proti Gabru. Vse to pa spet naravnost kriči po dokončanju ceste Stari trg—Črnomelj ter gradnji mostu čez Kolpo pri Blaževeh zaradi zveze s sosedno hrvaško republiko s priključkom na cesto Karlovec—Reka.

O vseh teh problemih za dvig in razvoj gospodarstva doline se je že mnogo razpravljalo že v letih pred vojno, prav o tem pa sedaj razpravljajo zbori volivcev, ko sprejemajo ljudje kandidate za nov občinski ljudski odbor. Res je, da so dosedaj ljudje premalo sodelovali z ljudsko oblastjo. Še vedno je prevleč čakanja na neko milost ali podporo od nekod. Del ljudi je še prejel s staro miselnostjo, del pa jih je pod vtisom sovražne propagande, ki jih seveda ni ljubo, da bi ljudska oblast dosegla večje uspehe kot so jih kdaj prej dosegli skrupulirani stari politiki, ki so vse samo obljub-

Sladkor, moka in mast se ne bodo podražili

Gospodarski svet FLRJ je obvestil, da se moka, sladkor in mast ne bodo podražili. To obvestilo je bilo potrebno zaradi tega, ker so zaradi neresničnih vesti o podražitvi teh stvari nekateri ljudje začeli mrlično nakupovati moko, mast in sladkor in si delati zaloge. Zaradi tega je ponekod trenutno zmanjkalo teh predmetov.

Nakupovalna mrzljca je zajela tudi nekateri predele v Sloveniji. Nekateri kmetje so vozili domov cele vozove moke, med njimi mnogi povsem iz spekulatičnih namenov, češ moka je razmeroma poceni, prašiči pa se draže, čemu ne bi s kupljeno moko krmili prašiče. Da je to v današnjih časih vsega

OGLASITJE

V »DOLENJSKEM LISTU«

Poznate Putnikovo avtobusno zvezo z Ljubljano?

Drugi teden že vozi iz Novega mesta čez Trebnje v Ljubljano in nazaj avtobus novomeške podružnice »Putnika«. Nova zveza se bo, kot vse kaže, priljubila številnim potnikom, ki imajo službene in zasebne opravke v Ljubljani. Posebno ugaja ljudem ugoden čas odhoda in prihoda avtobusa. Ob šestih jutraj odpelje avtobus z Glavnega trga v Novem mestu, postane vmes v Trebnjem ob 6,35, ob osmih pa je že v Ljubljani. Ob petih popoldne se avtobus vrača izpred hotela Union v Ljubljano, tako da lahko službeni potniki opravijo tudi zasebna pota do odhoda. Število potnikov narašča iz dneva v dan. V avtobusu, ki je opremljen z radijskim sprejemnim aparatom in grelcem zraka, je postavljenih 19 udobnih udobnih sedežev, tako da je potovanje v Ljubljano pravcati užitek. Brez za-

mudnih vmesnih postankov, ki motijo marsikateriga potnika, človeku sicer že skorajda dolgočasna vožnja do Ljubljane hitro poteče.

Avtobus vozi v Ljubljano vsak torek, sredo, četrtek in petek. Ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih je na razpolago za kolektivne, skupinske izlete po želji. Posameznim sindikalnim podružnicam, podjetjem, društvom, skupinam igralcev itd se nudi prilika cenene skupinske vožnje. Za take izlete računa Putnik po 60 dinarjev za prevoznici kilometer, pri čemer pa stojnina ne računa. Novo mesto (in Dolenjska sploh, saj gre avtobus na željo kamorkoli) je z novim avtobusom pridobilo pomembno prometno sredstvo, nova, ugodna zveza z Ljubljano pa je uredila dolgoletno željo Dolenjcev, da bi imeli z glavnim mestom naše republike hitrejšo zvezo.

Novi vinogradi naj se do rodnosti ne obdavčijo.

Obnova naj se vrši s selekcioniranim trsnim materialom pod strokovno kontrolo. Zgraditi je treba moderne vinske kleti in izboljšati obstoječe.

Naša domača industrija naj prične z izdelavo potrebnih strojev, sredstev in orodja. Organiziraj naj se antiperonosorna služba.

Zakon naj reši vprašanje hibridov. V vsaki republiki naj se ustanovi podjetja, ki bodo preskrbovala vinogradnike in kletarje s potrebnimi pripomočki.

Poveča naj se proizvodnja namiznega grozjda za domaći konzum ter za izvoz, kakor tudi predelava grozjda v sokove in dr. Po sprejetju sklepov so se udeleženci kongresa oddolžili spominu znanega umrlega vinogradniškega strokovnjaka prof. inž. Vučkina Toksika.

Po kongresu je bila odprta razstava grozjda, vina in vinogradniških in kletarskih strojev. Pripravi smo, da bo drugi kongres, ki bo prihodnje leto v Hrvaški, dal še vidne rezultate na področju obnove našega vinogradništva, gotove probleme, ki so bili na tem kongresu nakazani, pa še globlje zajel ter dal konkretne predloge za njih rešitev.

Inž. Loize Hrčec, Kmetijska šola, Grm

Preberite!

Vsem naročnikom, ki nas ponovno vprašujejo, ali izstavljamo za brezplačno nezgodno zavarovanje, ki smo ga s 1. novembrom upeljali za vse naše stalne naročnike, potrdila, sporočamo: potrdili ne izdajamo! Dokaz, da ste brezplačno nezgodno zavarovani pri Dolenjskem listu, je odrezek poštno polovične, s katero ste plačali naročnino oz. naše blagajniško potrdilo o vplačani naročnini. Priporočajte Dolenjski list znancem in sorodnikom! V vsako hišo Dolenjski list!

Uprava

Za naše gospodarje

Nov način pogozdovanja z naravnim podrastkom

Ker je letošnja pomlad primanjkovalo sadik iz drevesnic, so to jesen na območju gozdne uprave v Črnomlju začeli s pogozdovanjem s sadikami iz naravnega podrastka. Na prostorih, kjer je naravni podrastek pregoš, izkopljejo sadike in jih posade na goličevah. Take sadike iz naravnega podrastka so veliko cenejše kot iz drevesnic in lepše čimbalje. Delajo tako, da jih posade čim bližje mestu, kjer so zrasle. Tak način pogozdovanja je bil že dolgo dobro obnesel v Avstriji. Letošnje jesen bodo tako presadili okrog 40.000 sadik, predvsem bukev, javor, jesen, kanadski bor, ki prav dobro uspeva pri nas, ter jelko in kostanj. Seveda zasade posamezne predele samo z eno vrsto drevja.

Pri tem načinu pogozdovanja pa delajo še druge poizkuse. Sadikam jelk pristriježe vejice, bukovim pa prerežejo debele nad zemljo, tako da posade pravzaprav samo štorček s koreninami. To ugodno vpliva na razvoj korenin. Podobnega sajenja se poslužujejo sadjarji pri saditvi divjakov na splošno.

Zelo hitro raste in dobro uspeva v Beli krajini kanadski bor. V 40-ih letih doseže od 35 do 38 cm prsne debeline. Poleg tega ima še to dobro lastnost, da je odporen proti snegu in mrazu, kar je izredno važna za take predele, kjer pade veliko snega. Prav snegolomni delajo v gozdovih gozdarjem veliko preglavic, lastnikom gozdom pa obutno škodo.

Nov način pogozdovanja z naravnim podrastkom je zelo priporočljiv za vse gozdne posestnike. Je najcenejši in vsakomur dosegljiv. Sadike ne stanejo nič, za pogozdovanje pa je najbolj primeren čas pozna jesen, ko neha delo na polju. Kdor ni sam več tega dela, naj stopi do najbližjega logarja ali gozdarja, ki mu bo radevolje dal strokovni nasvet. Gozdni posestniki in tudi drugi kmetovalci naj bi se tega načina pogozdovanja posluževali predvsem za pogozdovanje z žlahtnimi vrstami drevja kot so kostanj, jesen, kanadski bor in drugo drevje.

Kdo daje in kdo prejema v Beli krajini

V svojem obsežnem članku »Bela krajina pred volitvami« je tov. France Košir, predsednik okrajnega ljudskega odbora v Crnomlju, 31. oktobra 1952 v »Dolenjskem listu« nakazal vrsto problemov, ki živo zanimajo belokranjskega kmeta, delavca in ljudskega izobražena. Osnovna misel članka tovariša predsednika je v tem, da slonita rast in napredek gospodarstva, s tem pa dviga življenjske ravni belokranjskega delovnega človeka, na občinskih ljudskih odborih. Samo v tesni povezavi in nenehnem sodelovanju z uprav-

nimi odbori splošnih kmetijskih združenj bodo občine lahko uspešno reševale številna vprašanja dviganja kmetijske proizvodnje, uspešnega razvoja komunalnih vprašanj in podobno. Tovariš predsednik Košir je članek zaključil z besedami: »...Nič pa ne bomo dosegli z nepravilnim tolmačenjem naših ukrepov in z večnim tanzanjem in »dokazovanjem«, da je Bela krajina rešna in da se Beli krajini ničesar ne nudi.« Naj potrdimo te besede z nekaterimi številkami, kdo v Beli krajini prejema in kdo daje.

V okraju je n. pr. 17.228 hektarov pašnikov in 15.565 hektarov gozdov, iz katerih je bilo v zadnjih treh letih prodanih izven okraja nad 60.000 prostorninskih metrov drv! Meja naravnega prirastka lesa je s sečnjem prekoračena; gozd — naše zeleno zlato — terja zdaj od nas nege in pogozdovanja. Belokranjski stelnjiki kličejo po sadikah mladih dreves! Na eni strani bo treba dvigniti pridelke krmnih rastlin, saj znaša povprečna molznost krav v okraju komaj 600 do 900 litrov, medtem ko znaša v naprednih državah od 3000 do 5000 litrov na kravo! Slabo zemljo, ki nam ne daje nobenega haska, pa bo treba pogozditi!

Belokranjsko sadjarstvo in vinogradništvo zahteva posebnih poglabljanj in bomo o tem v Dolenjskem listu še obširno pisali. Ko pa že razpravljamo o narodnem dohodku in njegovem dvigu, še nekaj primerjav:

Marsikdo verjetno še ne ve, da ponekod v Beli krajini vsako leto dozorijo fige kakor v Primorju in na Goriškem! Takšno ugodno podnebje naravnost kliče po umnem sadjarstvu in vinogradništvu, kakor seveda tudi pa zelenjadarstvu in vrtnarstvu! Primerjamo še gornje stroške obdelovanja 1 ha vinograda s stroški za obdelavo hektarja sadovnjaka: stroški obdelave 1 ha sadovnjaka (za jabolka) znašajo n. pr. 5688 dinarjev, za pridelke (povprečni) 2400 kg jabolk pri ceni 15 din za kg pa dobimo 36.000 dinarjev! Na 1 ha n. pr. lahko dobimo 2150 kg češenj, zanje pa 64.500 dinarjev... Sončna Bela krajina pa je doslej vsako leto češnje in zgod-

reče in ostali tobačni izdelki pocenili za približno 20%, pa se je v Beli krajini »zapušilo« kar celih 33 milijonov 546.000 dinarjev. V tem oziru nismo bili skromni, saj n. pr. poraba sladkorja daleč zaostaja za požganim tobakom!

Tako številke. Kogar zanimajo, si jih lahko podrobneje ogleda na okrajnem ljudskem odboru v Crnomlju. V tem članku pa so hotele samo odgovoriti na napačno trditve nekaterih Belokranjcev, da se baje »Beli krajini ničesar ne nudi«. Nasprotno je res. In ko si bo s pomočjo svoje oblasti, katero je Bela krajina v jeku krvavih borb sama ustvarjala od leta 1944 dalje, belokranjski človek s pametnim gospodarstvom dvigoval narodni dohodek, bo sprevidel še marsikdo, da je tudi Bela krajina bogata. To bogastvo pa si moramo znati ustvariti s pridom naših rok in v skupnih prizadevanjih vseh, ki jim je blagor drage Bele krajine pri srcu.

»Manifestacija globoke prizrčenosti naših ljudskih množic Fronti in izgradnji socializma v Jugoslaviji je bila v letošnjem letu že v nešteti primerih dokazana. Zdi pa se mi, da bi občinske in okrajne volitve ne smeli gledati samo kot še eno tako manifestacijo, ampak gre pri njih poleg tega še za to, da globoke spremembe, ki so nastale z delavskim upravljanjem in socialističnim združevanjem, uveljavimo tudi v naši ljudski oblasti in jih napravimo za trajne. V miselnosti vseh naših aktivistov in predvsem članov Partije moramo utrditi, da gre tu za dnevno socialistično politiko na vsakem najmanjšem področju naše države in družbe, da je treba naše dnevno delo vse prepojit z borbo za izvajanje našega socialističnega programa, v okviru občin in okrajev, ki je socialističen lahko le takrat, kadar je v skladu s celotno našo zunanjo in notranjo politiko. Zato je posebno važno, da se naša politična aktivnost v volilni borbi usmeri v smislu izločitve takih ljudskih odborov, ki ne bodo samo po osnovni pripadnosti frontovski, temveč ki bodo vodili dnevno socialistično politiko.

Vida Tomšič

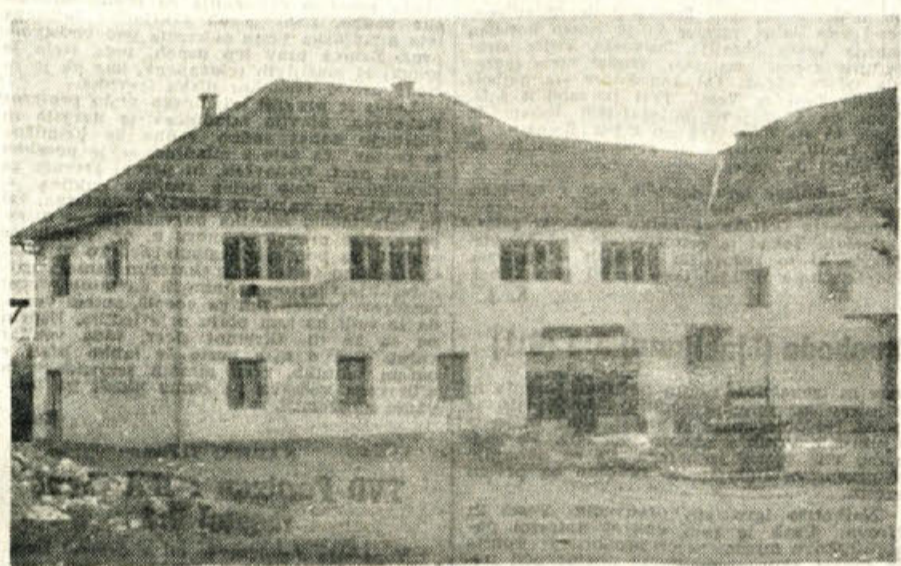
V zadnjih 3 letih: 283 milijonov proračunskih in ostalih izdatkov, dohodkov pa le 76 milijonov

Vsi se zavedamo, kaj nam je pomenila Bela krajina v narodnoosvobodilni vojni in kaj nam pomeni danes, ko učimo naše otroke, da je pravzaprav vsa Bela krajina s svojimi ljudmi in naravo vred en sam spomenik naše ljudske revolucije. Številke, ki jih bomo navedli, naj služijo aktivistom, frontnim in partijskim organizacijam in vsakomur v Beli krajini le kot dokaz, da je v resnici nepošteno in obrabljeno tarjanje in večno jadikovanje, da se »Beli krajini ničesar ne nudi«. V razmerah, v kakršnih gradimo temelje naše nove ureditve, ko iz lastnih sil vseh naših ljudi postavljamo industrializacijo in elektrifikacijo kot pogoj naše bodoče blaginje, je dobila Bela krajina od skupnosti toliko, kolikor je država lahko dala. Prav gotovo pa samo pri tem ne bo ostalo; tudi v Beli krajini bodo zrastle še nove tovarne in podjetja, predvsem pa bo iz leta v leto rasla splošna pomoč za dvig in vsestranski razvoj belokranjskega kmetijstva. Vse to, kar je Bela krajina dobila po vojni, pa že sedaj odločno pobija gorovice večnih nezadovoljnic in starih reacionarjev, ki niso bili nikoli zadovoljni z NOB in njenimi pridobitvami.

plačali 69 milijonov 880.000 dinarjev, obrtniki 4 milijone 956.000 dinarjev, ostali poklicni pa 1 milijon 520.000 dinarjev davkov.

Primerjajmo prispevek za skupnost po posameznih poklicih. Letos bodo na primer kmetje — teh pa je v okraju 4449 — plačali 43 milijonov dinarjev davkov ali povprečno na eno gospodarstvo 9600 dinarjev. Obrtniki — teh je v Beli krajini 200 — bodo plačali 5 milijonov 200.000 dinarjev davkov ali povprečno po 21.000 dinarjev. Nasprotno pa bo 560 delavcev v okraju prispevalo skupnosti 90 milijonov dinarjev ali povprečno po 190.000 dinarjev na osebo.

Da bo stvar še razumljivejša: v Strojnem letstvu bo 31 delavec letos prispeval skupnosti 8 milijonov

Novi zadrugi dom v Dragatušu je ponos vaščanov

Izdatki po okrajnih proračunih za leta 1950, 1951 in 1952 znašajo skupno 200 milijonov 580 tisoč dinarjev. Dohodki v teh treh letih pa so znašali: od kmetov in obrtnikov je okraj prejel 76 milijonov in 565.000 dinarjev, ostalo pa so krili delavci in republiški prispevki. Za letošnji predvideva okrajni proračun 113 milijonov dinarjev izdatkov, dohodkov pa bo od privatnega sektorja 53 milijonov dinarjev.

Poleg proračunskih pa so bili v okraju še drugi izdatki. Za nabavo telefona v Adlešičih iz Preloke je bilo vloženi 8 milijonov dinarjev. Za obnovo podeželja je bilo v zadnjih treh letih prispevanih 12 milijonov dinarjev, 1046 invalidov v okraju pa je prejelo n. pr. čez 30 milijonov dinarjev invalidnin in vzdrževalnin. Za elektrifikacijo vasi, ki prinaša v Belo krajino napredek in dvig gospodarstva slehernemu posamezniku, je bilo samo v zadnjih treh letih plačanih 33 milijonov in 290.000 dinarjev.

Skupno je bilo od leta 1950 do 1952 v okraju izplačanih 283 milijonov dinarjev, dohodkov pa je bilo v tem času le 76 milijonov 566.000 dinarjev. Vse ostalo je krila republiška vlada kot svoj prispevek k uravnovešenju proračuna OLO Crnomelj in za izravnavo izdatkov za socialne podpore ter obnovo Bele krajine. Del republiške pomoči se kaže seveda tudi v republiških investicijah. Kmetje so v teh treh letih

510.000 dinarjev vrednosti, ali na enega zaposlenega delavca po 274.530 dinarjev. Rudnik Kanizarica bo dal skupnosti 24 milijonov 686.000 dinarjev, ali povprečno po 130.000 dinarjev ustvarjene vrednosti na zaposlenega rudarja.

Kako se sučejo dohodki prebivalcev v Beli krajini? Lani so dobili Belokranjci izplačanih 71 milijonov dinarjev za kmečke pridelke, plačali pa so 27 milijonov dinarjev. Letos so dobili kmetje v devetih mesecih 133 milijonov dinarjev, do konca leta bodo dobili za v jeseni prodane pridelke in drva nadaljnjih 50 milijonov dinarjev, davkov pa bodo plačali skupno 43 milijonov dinarjev.

nje sadje — uvažala, na svojo sramoto in veliko gospodarsko škodo!

O tem se moramo pogovoriti na zborih volitev z našimi gospodarji in ženami! To je naša politika — dobro, pametno, donosno gospodarstvo! Zavečji je treba zastarela naziranja in poglede na svet! Naprednost belokranjskega kmeta, ki se je pokazala v njegovi zavednosti v letih NOB, naj se zdaj pokaže v volji za boljšim, umnejšim gospodarjenjem, za katerega nam nudi država vso pomoč in potrebne kredite! Tu je bogato, hvalno in nujno potrebno področje naših splošnih kmetijskih združenj!

In dobro se zavedajmo še tega: če smo ugotovili, kaj vse nam manjka in poznamo našo gospodarsko zaostalost, nikar zdaj ne čakajmo na pomoč od zunaj! Prenehajmo z nešetimi prošnjami za pomoč, ki so nam že prešle v meso in kri! Naša najboljša pomoč bo naše boljše gospodarstvo, naša vsakdanja politika pa naj bo: s pomočjo kmetijskih združenj in ljudske oblasti v obnovi našega kmetijstva! Zemlja je bogata, le naše sile moramo združiti in jo s skupnimi močmi ter s pomočjo strojev lažje in boljše obdelovati kot smo jo doslej!

Ne pozabimo: nizka kmečka proizvodnja — skromen narodni dohodek!

Še nekaj števil, ki govore o kupni moči Belokranjcev. V letu 1950 je znašal promet v trgovinah Bele krajine 148 milijonov 100.000 dinarjev ali po 6140 dinarjev na človeka v okraju. V letu 1951 se je trgovinski promet dvignil že na 367 milijonov 947.000 dinarjev ali na 15.300 dinarjev na osebo. Letos pa bo po doslej doseženem in za 2 meseca vnaprej ocenjenem prometu dosegel 488 milijonov in 380.000 dinarjev, kar znese po 20.300 dinarjev na osebo. Plačilni fond vseh delavcev in nameščencev o okraju znaša na mesec 10 milijonov dinarjev, v čemer pa so všete seveda tudi vse pokojnine, otroške doklade, dajatve socialnega zavarovanja itd. Na leto znašajo torej ti dohodki približno 120 milijonov dinarjev, iztržek ostalih 360 milijonov dinarjev v trgovini pa je denar, ki pride iz kmečkih rok.

V gostinstvu je bilo leta 1951 35 milijonov dinarjev prometa, v prvem polletju 1952 pa 15 milijonov dinarjev. Upoštevati moramo seveda, da so cene vinu letos precej nižje od lanskih, zato je dejanski promet v gostinstvu večji.

O »božji travci« in njeni porabi v Beli krajini smo pred tedni v Dolenjskem listu že pisali. Za vse tobačne izdelke, ki so jih Belokranjci spuhali v zrak v letu 1951, je bilo v okraju izdanih 41 milijonov 104.000 dinarjev! Do konca septembra 1952, torej v 9 mesecih letošnjega leta, ko so se ciga-

Sporočilo Gospodarskega sveta FLRJ O plačilu prispevka v sklad za vzdrževanje poslopj

Z uredbo vlade FLRJ o zvišanju najemnin za stanovanjske in poslovne prostore, ki je objavljena v »Uradnem listu FLRJ«, je predpisano, da se najemnine za stanovanjske in poslovne prostore zvišajo za 100%, izzvešni prostore, za katere je najemmina določena po svobodnem dogovoru. Najemodajalec mora plačevati razliko med novo in dosedajšnjo najmino t. j. 50% nove najemnine, kot prispevek v sklad za vzdrževanje poslopj. Najemodajalec stanovanjskih in poslovnih prostorov za katere je najemmina določena po prostem dogovoru, morajo plačevati v sklad za vzdrževanje poslopj 50% od zakupnine, ki jo sprejemajo za take prostore.

Prispevka ne plačujejo lastniki zasebnih poslopj za stanovanjske in poslovne prostore v lastnih poslopjih, ki jih sami uporabljajo. Prav tako ne plačujejo prispevka državni uradi, ustanove in gospodarska podjetja za prostore, ki jih sami uporabljajo za opravljanje svojega dela.

Prispevka ne plačujejo tudi najemniki stanovanjskih in poslovnih prostorov, ki oddajajo najete prostore deloma v podnajem, od zneska, ki so ga prejeli kot najemnina za prostore, oddane v podnajem.

Prispevek se plačuje do 15. v mesecu za pretekli mesec, če se najemmina plačuje za nazaj. Potemtakem bo treba plačati prispevke za november 1952 od 1. do 15. novembra t. l. če se zakupnina plačuje za naprej, oziroma od 1. do 15. decembra t. l. če se najemmina plačuje za nazaj.

Pri nepravčasnem plačilu prispevka se računna 12% obresti letno.

Naprava za preprečevanje toče

Na letošnjem zagrebškem velesojmu so Francozi razstavili napravo za razganjanje hudournih oblakov, odnosno za preprečevanje zmrzovanja drobnih vodnih kapljic v oblakih, iz katerih potem nastaja toča. Naprava je sestavljena iz dolge papirnate cevi, napolnjene s strelivom, ki ga izstrelijo v oblake. Za streljanje uporabljajo posebno eksplozivo, ki ga sestavlja predvsem srebrni jodid. V ta namen ne potrebuje nobenega topa ali katapult, marveč izstrelijo samo »granato«, ki ima obliko papirnate konicaste cevi in leti kakor rapeta. Nad oblaki eksploziva in jodid, ki se razprši, onemogoča zmrzovanje vode. Tako prepreči nastanek toče. Po dosedanjih izkušnjah je tako obstreljevanje oblakov zelo uspešno, zato bodo ta nova sredstva začeli uporabljati tudi pri nas.

Sklep o določitvi dnevov volitev v zbere proizvajalcev v novomeškem okraju

- Okrajni ljudski odbor Novo mesto
- Del št. I-3731-21/1-52
- Okrajni ljudski odbor Novo mesto po pooblaščenem predsedniku, na podlagi 101. čl. Zakona o volitvah in opoklicu odbornikov ljudskih odborov in sklepa okrajnega ljudskega odbora Novo mesto z dne 17. X. 1952, ki pooblašča predsednika OLO, da je v imenu okrajnega ljudskega odbora upravičen, v katerih se bodo opravile volitve v posameznih volilnih skupinah in podskupinah zbora proizvajalcev, spremeniti in dopolniti, izda naslednji:
- SKLEP**
- O določitvi dni, v katerih se bodo opravile volitve v posameznih volilnih skupinah in podskupinah zbora proizvajalcev.
1. V volilni enoti št. 1, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje SGP Pionir Novo mesto — dne 23. novembra 1952.
 2. V volilni enoti št. 2, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Lesno-industrijsko podjetje (LIP) Novo mesto X dne 23. novembra 1952.
 3. V volilni enoti št. 3, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Jugoslovanske državne železnice (JDŽ) Novo mesto — dne 23. novembra 1952.
 4. V volilni enoti št. 4, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Tekatlna tovarna Novo mesto — dne 23. novembra 1952.
 5. V volilni enoti št. 5, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: OKAP — KRKA — KREMEN, vse iz Novega mesta — dne 26. novembra 1952.
 6. V volilni enoti št. 6, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: Industrija perila Novo mesto, Državne elektrarne Slovenije, obrat Novo mesto, Slovenija-avtopromet, poslovnanica Novo mesto, Mestna industrija čevljev Novo mesto — dne 26. novembra 1952.
 7. V volilni enoti št. 7, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: Tkalnica Novo mesto, Tovarna igrač Novo mesto — dne 26. novembra 1952.
 8. V volilni enoti št. 8, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Okrajna opekarna Okrajna opekarna Prečna, Okrajna opekarna Prelesje in Zganjarna Mirna — dne 26. novembra 1952.
- II.**
- V volilni skupini trgovine in gostinstva se opravilo volitve:
1. V volilni enoti št. 9, ki jo sestavlja vsa trgovska in gostinska podjetja v okraju se volitve po izvoljenem volilnem telusu opravijo dne 23. novembra 1952.

BREZPLAČNO ste zavarovani

od 1. novembra 1952 dalje proti posledicam nezgod, če ste reden naročnik »DOLENJSKEGA LISTA« in če imate poravnano naročnino. 20.000 dinarjev izplača Državni zavarovalni zavod naročniku »Dolenjskega lista«, ki bi zaradi nezgode postal stoodstotni invalid, 10.000 dinarjev pa prejmejo sorodniki oz. dediči naročnika, ki bi zaradi nezgode prišel ob življenje. Ugodnost velja tudi za vse nove naročnike, čim poravnajo tekočo naročnino.

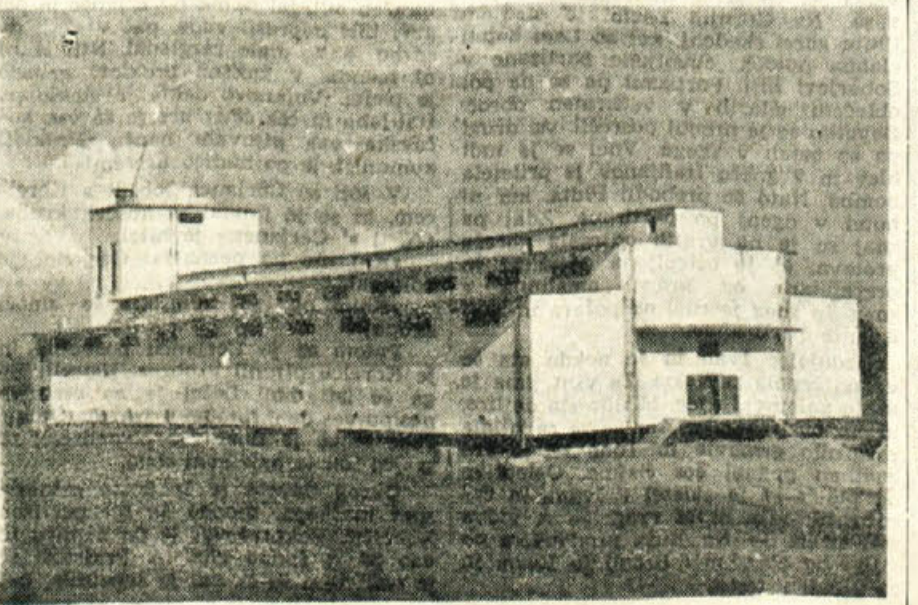
O. K.

Letos je predviden narodni dohodek kmetov v višini 558 milijonov

Letos je predviden narodni dohodek kmetov v višini 558 milijonov dinarjev. Od tega odpade na njivske površine približno 300 milijonov dinarjev. Za mleko bodo kmetje prejeli 37 milijonov dinarjev, od vsakega hektara vinograda pa po 67.000 dinarjev. Od svoje živine belokranjski kmet dejansko nima dohodkov. Stvar je takale: od nedelovne živine ima okraj 61 milijonov dinarjev dohodkov, pri delovni živini pa je za 71 milijonov dinarjev izgube, ker staneta hrana in vzdrževanje več, kot pa ta živina ustvari dobička.

ški ročne obdelave enega hektara vinograda so preračunani na 107 tisočakov, vrednost pridelanega vina s takega hektara pa znaša pri ceni 40 dinarjev za liter 120 tisočakov. Proizvodni stroški znašajo potemtakem za liter vina 30 do 35 dinarjev ali po domače: pri hektaru vinograda imamo dejansko dobička komaj nekaj nad 12.000 do 13.000 dinarjev. Mar ne kriči vse to po strojni obdelavi? Stroški strojne obdelave za hektar vinograda znašajo povprečno 71.000 dinarjev ali 36.000 dinarjev manj kot pri ročni obdelavi. S skupnimi močmi, s sodelovanjem vinogradniških in sadjarskih odeskov vseh splošnih kmetijskih združenj v Beli krajini bo treba čimprej resno delati na temeljiti obnovitvi naših vinogradov! Naj nam bo gornja številka vedno pred očmi!

Narodni dohodek se da seveda občutno izboljšati, ako izboljšamo zemljo in dvignemo količino njenih pridelkov.

Zitičev s'tos v Gradacu — pridobitev Bele krajine po osvoboditvi

Pozdravite svojce v tujini
»Dolenjskim listom«! Na-
ročite jim ga — hvaležni
vam bodo za pozornost!

„No, tega pa do danes res nisem vedela...“

Tako nam je prejšnji teden dejala Lukšičeva mati v Sentoštovu nad Stokovci, ko smo ji povedali, da izhaja v Novem mestu že tretje leto Dolenjski list. In ko smo ji se razložili, o čem piše vsak teden naš dolenjski lokalni časopis, je bila takoj zato, da jo uvrstimo med stalne naročnike.

»Pa kar plačala bom za vse leto 1953 naprej, ima človek potem med letom manj skrbi s položnicami in pošto!« je še dejala in se nasmejala, ko je zvedela, da je s tem brezplačno nezdono zavarovana kot vsi stalni naročniki lista, ki imajo poravnano naročnino. Tudi v novoletnem nagradnem žrebanju, ki ga bomo priredili v januarju, bo sodelovala.

Lukšičeva hiša pa ni edina, kjer Dolenjskega lista še nimajo. Čeprav smo posebno v zadnjih dveh mesecih prav v novomeškem okolju dobili precej novih naročnikov, pa je še precej družin, kjer člani OF svojega glasila še nimajo. Veliko je hiš, kjer ne boro ljudje ne Slovenskega poročevalca, ne Kmečkega glasu in tudi ne Dolenjskega lista. Res je, da marsikje za naš časopis še vedno ne vedo.

»Mi nikamor ne pridemo« je potolažila neka ženica v podgorjanski vasi, ko smo ji pokazali Dolenjski list. »pa tudi za ta časopis dodaj res nisem vedeli...« Ali so tu odbori OF naredili svojo dolžnost? Pravi gotovo ne! Kako prav je imel tovariš Zupanc, ko je na sestanku v Irči vasi dejal: »V marsikateri hiši se ženska nima s kom pogovoriti, iz časopisa pa bi vsak teden

lahko zvedela vse, kar jo mora zanimati! Vsa bi moral nekaj storiti, da bi se branje naših listov razširilo, predvsem pa velja to za naš lokalni časopis!«

»Prosim vas, pošljite mi takoj Dolenjski list, če morete, še ta teden!« nam je pred dnevi pisal vodnik Marijan Huč iz Vojne pošte št. 3402 iz Karlova.

»Ker mi Dolenjski list, ki si ga izposojam od tova. Vrančarja, močno ugaja, sem se odločil, da si ga naročim. Hkrati nakazujem četrtletno naročnino,« je pisal 31. oktobra tovariš Ivan Petric, šef železniške postaje v Rosalnicah.

Meri Kopic iz Trebče vasi 25 pri Dvoru piše: »Prosim pošljite vaš list mojemu bratu k vojakom, položnico za naročnino pa meni! Prejmite tovarišku pozdrave! Bratov naslov je: Ivan Božič, mornar, Vojna pošta 4412/14 — Lovran.«

Bratu Vinku, ki je pri vojakih v Bitolju v Makedoniji, je pred dnevi naročil Dolenjski list tudi tova. Ciril

Spronger iz Petrove vasi pri Črnomlju, tovariš Ivan Zafič iz Volčeve vasi pri Sentiernerju pa je poslal kar pet naslovov novih naročnikov.

Iz vseh krajev države nam pišejo dolenjski fantje, ki so pri vojakih v vrstah JLA, kako jim je všeč naš list. Tovariš Ludvik Sladek, major iz Knina, objavlja, da bo skrbel za nove naročnike med Dolenjci v Dalmaciji. Kapetan Andrej Palunčič iz Kragujevca ga je naročil s 1. novembrom, poročnik Polde Merhar pa piše iz Zarkovega v Sribiji takole:

»Ker sem imel na dopustu priliko videti, da prinaša Dolenjski list res mnogo novic iz naših krajev, želim postati reden naročnik in bralec Vašega tednika. Prosim Vas, da mi list pošljete s 1. novembrom.«

Več sto takih in podobnih naročil, dopisnic in pisem iz zadnjih mesecev govori, da bomo lahko še v marsikateri belokranjski, dolenjski in kočevski vasi lahko slišali tudi tako opazko kot smo jo v Sentoštovu pod Gorjanci:

»Za Dolenjski list pa do danes res nisem vedeli...«

Partizan TELESNA VZGOJA

Nogometno prvenstvo ljubljanske skupine

TVD Partizan (Novo mesto) : ŠK Amater (Ljubljana) 9:3 (5:2)

Tudi drugo prvenstveno tekmo na domačem igrišču so Novomeščani gladko dobili. Odlikovali so jih vse one vrline, ki smo jih opazili že na zadnji tekmi. Fantje so pokazali, kako je treba igrati, in dali posebno lekcijo gostom, ki so nastopali z zavestjo, da bo njihova zmaga v Novem mestu lahka. Čeprav v njihovom moštvu igrajo nekateri igralci, ki so nastopali že v ligških teknah, niso pokazali nič posebnega. Poletu razigranih domačinov gostje niso mogli kaj in je moral njihov vratar dovelikrat pobrati žog iz mreže.

Domači vratar je svojo nalogo rešil za zadovoljivo, zameriti mu moramo le nameren prekršek nad nasprotnim igralcem, čemur je sledila enajstmetrovka in drugi gol za goste. V obrambi je bil Kapetan, kot navadno, zanesljiv. Ludve pa tudi v svojih najboljših časih ni dal boljše igre. Srednji krilec Sitar svoj posel zelo dobro razume in je enako koristen napadu kakor obrambi. Stranska krava sicer za njim precej zaostaja, vendar nista zgrešila težjih napadov. Od napadalcev sta najbolj ugajala Toni in Vesel. Prvi je zabil 4 gole, drugi pa 3. Zadovoljila sta tudi Horvat in Tomo, ki sta dala vsak po 1 gol. Bona se je zelo trudil, vendar smo ponovno opazili, da ne vzdrži do konca.

Z nedeljsko igro domačih smo v splošnem lahko zadovoljni. Sistematično delo neumornega trenerja Doljaka je rodilo uspeh, ki gotovo ni zadnji. Tekmi je prisostvovalo nad 500 gledalcev, ki so zadovoljni odhajali v Stadion. Sodnik žitnik iz Ljubljane je bil prav dober. K. J.

TVD Partizan (Novo mesto) : NK Svoboda (Ljubljana) 3:3 (3:1)

V nedeljo so morali novomeški nogometni na pot v Ljubljano, kjer so v prvenstveni tekmi ljubljanske skupine dosegli samo polovični uspeh. Zmago jim je preprečil ljubljanski sodnik Logar, ki je očitno in namenoma z vsako odločitvijo škodoval Novomeščanom. Celo so prodirli do nasprotnikovega kazenskega prostora, je piskal namišljen prekršek in zaustavil igre. Nasprotno pa je dopustil, da je pri stanju 3:2 za Novomeščane nasprotni napadelec držal Bosno za roko in ga tako oviral, da ni mogel intervenirati, ko je drugi nasprotnik igralec prosto streljal na vrata Novomeščanov in izenačil. S takim načinom sojenja in s trganjem igre je sodnik dosegel, da je polet Novomeščanov popustil, sicer bi se iz Ljubljane vrnil z obema točkama. Pa tudi sama ena točka zadostuje, da se nahajajo v prvenstvu ljubljanske skupine na prvem mestu.

Najboljšo igro sta predveda Vesel in Horvat. Vsa je tudi enkrat potresel na nasprotnikovo mrežo. Sicer prodornega Tonija je tokrat skoro popolnoma onemogočil nasprotni srednji krilec Zgonc, ki je, lahko rečemo, rešil Svobodo težjega poraza. Vendar je tudi nlega Toni ukanil in priskočno dal najlepši gol dneva. Naj omenimo mimogrede, da je pred leti Zgonc igral za novomeške barve. Tudi samo in Bosna sta dala dobro partijo, čeprav nista dosegla nobenega gola. V drugem delu se je Bosna potegnili v obrambo, na njegovo mesto pa je prišel Peric, ki v nedeljo ni imel najboljšega dne. Srednja vrsta in braniški par so bili s svojo igro napadu v precejšnji oporo. Najbolj je zopet ugajal srednji krilec Sitar s svojo prenišeno in koristno igro. Dobra sta bila tudi Berginc in Mirič v krilih ter Kapetan v obrambi. Turk bočasoma postal dober vratar.

Igra sama je bila tipično prvenstvena: obe moštvii sta se zavedali, da gre za točko. Novomeškemu napadu je treba povedati še to, da lahko v dovoljenih mejah štarta na nasprotnega vratarja, kadar ta lovi žogo ali pa jo strelja v polje. V nedeljo je napad na ta način zapravil več ugodnih prilik za dosego gola.

Sodnik Logar je bil pristranski in je sodil v škodo Novomeščanov. Tudi publika, ki je v splošnem navijala za Novomeščane, je izražala svoje negodovanje nad očitno krivičnimi odločitvami v korist Svobode. Tabela prvenstva ljubljanske skupine bomo objavili v prihodnji številki. K. J.

Oglas v »Dolenjskem listu« — zanesljiv uspeh!

Referent za igre: Marjan Kolarič

ŠAHOVSKI BRZOTURNIR v počastitev VI. kongresa KP Jugoslavije

Po raznih kvalifikacijskih tekmovanjih v katerih je sodelovalo okoli 2000 šahistov iz vse Slovenije, je bil v nedeljo 2. novembra v Ljubljani finalni brzoturnir, ki je obenem imel tudi značaj prvenstva Slovenije. Tekmovanja so bila organizirana na čast VI. kongresa KPJ; sodelovali so tudi Dolenjci.

Pri izbirnem tekmovanju so se za finalni turnir kvalificirali Sila (SD »Stojan Puc«), Stane Fink, dr. Golež, prof. Eržen (vsi SD Novo mesto) ter Ilic in Ravnikar iz Trebnje.

Zmagovalec brzoturnirja je bil Ljubljancan Siska, najboljši Dolenjec pa je Mitja Sila. Stane Fink je bil na 59. mestu, dr. Golež na 66. mestu itd. Čeprav so te številke precej visoke, je to vendar uspeh dolenj-

skih šahistov, ker je bila konkurenca res velika. Sodeloval je okrog 150 najboljših slovenskih šahistov.

Oprijateljev vzrok v Ljubljani nekaj pionirjev, ki so bili že določeni, pa niso šli, čeprav so turnir težko pričakovali. Zato je v bodoče treba poskrbeti, da bodo tudi pionirji prišli na svoj račun, ker tudi na njih — bodočih šahistih, sloni napredek dolenjskega šaha.

Franc Mikec

Šahovsko življenje na gimnaziji v Novem mestu

Ob pričetku šolskega leta je imelo gimnazijsko šahovsko društvo »Stojan Puc« redni letni občni zbor. Poleg dijakov je bil prisoten tudi tova. profesor Dobovšek, ki je bil s svojimi izkušnjami takoj pripravljen pomagati društvu. V preteklem šolskem letu je šah na gimnaziji skoraj zaspal, zato smo na zbor postavili smernice za boljše delo s tekočim vodstvom. Vodstvo društva je prevzel novi odbor, ki bo prav gotovo uspešneje opravljal svoje delo kot lanski. Poleg obih tajnikov je bil izvoljen tudi referent za pionirje. S tem je bila dovolj jasno izražena težnja društva, da se gradi na množičnosti, da omogoči razvoj

in uveljavljanje našim pionirjem, da bodo nekoč uspešno nadomestili starejše.

Objavljamo nekaj glavnih sklepov občnega zbora. Turnir za mladinsko prvenstvo gimnazije, ki naj da kandidat za oblasno mladinsko prvenstvo in ki že teče, mora biti končan do konca tega meseca. Obudi naj se redno mesečno brzoturnirsko prvenstvo gimnazije. Po posameznih razredih naj se takoj organizirajo turnirji brezkatégorikov za dosego V. kategorije. V novemburu se organizirajo turnir petokategorikov vse gimnazije, v decembru pa se začne gimnazijsko prvenstvo posameznikov, na katerem bi sodelovali vsi četrti in višje kategoriki ter najboljši pionirji. V nižjih razredih naj se čimprej začne strokovna predavanja, pionirski krožki za pionirje-začetnike. Za pionirje naj se organizirajo tudi redne mesečne simultanke najboljših šahistov gimnazije. Nadalje smo sklenili, da se izpopolni inventar društva, pri čemer nam bo šlo gimnazijsko vodstvo in mladinska organizacija nedvomno na roko.

Upamo, da se bo na ta način šahovsko življenje na gimnaziji bolj razvilo in poživilo. S.

Mladinska vrsta lepo napreduje

Iz dneva v dan zapažamo, da zavzema fizikalna in sport v Novem mestu vedno večje in vidnejše mesto. Med mladine v našem tednu zanimajo za redno mladinsko vrsto mladeničev. Lan je ob zaključku šolskega leta mladinska vrsta pokazala pod vodstvom prof. Samca prav lep uspeh, toda štela je komaj 10 marljivih telovadcev, kar pa je za Novo mesto vsakekor nizka številka.

Letos je prevzel mladinsko vrsto profesor Dobovšek. Število mladeničev je naraslo in obisk dandanašnje telovadnice je približno 40 fantov. Za delo z mladinci se je posebno zavzel prof. Dobovšek, ki precej žrtvuje za fizikalno delo poleg svojega poklica. — Udeležba na vajah je skoraj sto odstotna, žal pa mladince manjka najvažnejše — disciplino. Vse preveč se mora n. pr. vodnik še našim tednu zanimati za disciplino. To ni šala! Če dodamo še to, da nekaterim fantom primanjkuje športnega duha in da mine precej mesecev, preden jim ga veepši, potem vemo, da se tudi na tem polju orje ledina. Uspehi pa so že tu, skromni sicer, toda vendar vidni. Več o truh boste še lahko brali v našem tednu, truh mladih telovadcev in njihovega vodstva pa bomo videli na telovadni akademiji.

Šahovski brzoturnir za prvenstvo gimnazije

V soboto, 25. oktobra je bil na novomeški gimnaziji organiziran brzoturnir turir za mesec oktobar. Udeležilo se ga je deset igralcev SD »Stojan Puc«. Po lepih borbah je premočno zmagal drugokategorik osmošolci Mitja Sila, ki je vse partije osvojil v svojo korist. Drugo mesto je zabil četrikategorik Škerjan, za njim pa so bili še Jarpič, Tratinč, Kruljan in drugi. Kljub majhnemu številu igralcev je brzoturnir dober uspel. M. F.

Kronika nesreč

NOVO MESTO. Med delom se je urezal s koso v desno roko traktorist na Grmo Oskar Senica.

NOVO MESTO. Miha Zupan, namesteneec »GOSAD«, je padel z motornega kolosa. Dobil je pretres možganov, zlomljena ima pa tudi desno nogo.

GRADAC v Beli krajini. Mizarški vajenec Janez Junter si je pri padcu zlomil desno nogo.

RUMANJA VAS pri Straži. Glavo si je pobil pri padcu nakladalec Irena Ignac Vrečko.

DEČINA ob Kolpi. Ko je nesla v mlin v Radence, je padla in si zlomila levo nogo žena posestnika Stefanija Špehar.

LUKOVA. Voz z listjem se je prevrnil na Antona Rastira in mu zlomil desno nogo.

GABRJE. Pri padcu na vaški poti je padel in si pobil prsti koč kočar Anton Kolčevar.

RODINE pri Trebajem. Na postaji Črnomelj je med premikanjem prišel med vozane železničar Franc Hlebec. Vozoni so mu poškodovali prsti kro.

GRADOVAN pri Mokronogu. Spišena krava je zlomila desno roko posestnikov ženi Matildi Grabenc.

BRUMA VAS pri Mokronogu. Neznani kolezar je na cesti v Mokronogu podrl poljsko delavko Jozefo Debevo. Dobil je huje poškodbe na glavi.

Dolnja Dobrava pri Trebnjem. 18 dni po tem, ko jo je ugriznil pes, se je morala za teči v bolnišnico poljska delavka Ana Horčevar, ker se ji rana na levi nogi ni hotela zaceliti.

Sela pri Mirni peči. Od vbova s trako je dobila zastropčjenje leve roke žena posestnika Marija Hrastar.

Vapca vas pri Semiču. Pri zaprejanju volov si je zlomila levo roko hči kočarice Marije Bukovce.

Brod pri Mokronogu. Užitkarico Matildo Lokar je sin tako pretepel, da ji je prizadel teške telesne poškodbe z udarci po glavi in telesu.

Sela pri Daragatušu. Kovača Franca Butala je v gostilni v Dragatušu nekdno med preprom sunil po stopnicah, da je pri padcu dobil poškodbe na glavi.

NAMIZNI TENIS

TVD Partizan : JLA (Novo mesto) 9:3

V nedeljo dopoldne je bil v dvorani Doma JLA povratni dvojboj v namiznem tenisu med gorjama ekipama. Kot prvi se je tudi ta končal z uspehom »Partizana«. V zmagoviti ekipi so nastopili sodnik Sodnik in Sone, ekipa JLA pa so sestavljali Dolac, Dragan in Žurič. Vse igre je dobil Medic, ki je bil tudi najboljši izrazec tega dvojboja, vse igre pa je izgubil Dragan. Rezultati posameznih iger so naslednji:

Dolac : Sone 2:0 (21:17, 22:20).
 Dragan : Sodnik 1:2 (20:22, 21:17, 25:27).
 Žurič : Medic 1:2 (15:21, 22:20, 19:21).
 Dolac : Sodnik 1:2 (17:21, 21:17, 16:21).
 Dragan : Sone 1:2 (21:15, 21:23, 19:21).
 Žurič : Sodnik 2:1 (20:22, 21:15, 21:16).
 Dolac : Medic 1:2 (21:17, 16:21, 14:21).
 Žurič : Sone 2:0 (21:17, 21:17).
 Dragan : Medic 0:2 (15:21, 17:21).

Prvoimenovani so člani ekipe JLA. K. J.

Ali veste...?

da je Jugoslovian Franjo Mihalič v teku na 20 km drugi na svetu vseh časov. Boljši od njega je samo Čeh Emil Zatopek, svetovni in olimpijski rekordler, imenovan tudi »čehška lokomotiva«;

da se enajstmetrovka prisodi samo zaradi prekrška v kazenskem prostoru, ne glede na to, kje se v tistem trenutku nahaja žoga;

da se maratonski tek imenuje v spomin na naš grškega vojaka, ki je po zmagi nad Perzijci leta 490 pr. vsi maratonski tekel v Atene in mešancom oznanil zmago. Pretekale je 42 km in 195 m;

da se nahaja Črnomeljski dijak Marko Plut med prv desetorico najboljših metalcev kopja v državi;

da je znani novomeški odbojkar Luka Dolenc pozvan v slovensko odbojgarsko reprezentanco.

Ko odhajajo Vaši fantje in moške na odaluženje vojaškega roka v JLA ali na orožne vaje, jim nikar ne pozabite naročiti tudi »Dolenjskega lista«! Vsa teden jim bo prinašal vse dolenjske novice in zanimivosti - zato jim takoj pripravite to veselje!

November je mesec, ki vabi spomine

Manj strašna noč je v črni zemlji krili, ko so pod svetlim soncem sužni dnovi...

Ne vem zakaj, vendar ljudje tako pravijo, Darinka. Jesen je porjavila zelenje, a november je natrosil gozdne poti, priklical je na vrtovih krizanteme, koplje in krasi grobove in rad pobira ljudi. Prav tako november rad poskrbi za dež, ki nato dneve in dneve rosni, pronica v zemljo, rahlja in v zravnava gomile in izpira kosti. Morda zato kliče spomine. Kdo ve?

Kaj misliš Ti, Darinka, mar ni lepo staremu možu, ki se na jesen spomni, da bi bilo dobro zatisniti oči? Leže — njegovo življenje bogato in roke so težke — zgame z očmi — pripolze mu spomini na pomlad in jeseni, ki jih je prevrskal v življenju, na ljudi, ki so prišli, da bi mu stisnili zgarani roki predno gre, na družino, ki se zbira, da bi se poslovila — in zaspil.

Zunaj morda rosi, za hribi nekje narašča Krka, jesen mu je natresla listja po poteh, koder ga bodo nesli in za poglobce bo težak, ker je pot mokra. Ljudje pa sodijo, da bo mirno spal, ker je videl in doživel vse, kar mu je življenje moglo dati. Za slovo mu prinesejo rož in sedejo za peč, da bi ga zadnjih gledali.

Teško pa nemara umira človek, ki mora umreti zaradi vere v srcu, ki še ni dogorela. Tako se je godilo pri nas pred leti, Darinka. Pred leti ni nihče čakal na smrt, da bi utegnili prej domačim stisniti roke. Takrat so hoteli

nahitro in brez napora ubiti vero v ljudeh, vero v svobodo. Ker pa tej mogočni veri ne moreš kar hitro do živga, ker je ni moči ubiti, so začeli ubijati ljudi. Potem so jih pokopavali kar na njivah, morda zato, ker so upali, da bo dež v neblagoslovljeni zemlji prej razjedel srca in scefaril iz njih to trdoživo vero med krte in črve. Seveda, vse to se je godilo v znamenju nekakšne dvatisočetne kulture in pod zaščito najvišjega blagoslova kot bogu dopadljivo dejanje.

A na grobeh je pomlad priklicala rože; ljudje so bili veseli in so govorili okrog, da jih je dež in iz oči jim je nekaj gorelo...

Lahi so trdili, da so jih nanesli ljudje in po hrbtih je padalo... Po gozdovih pa so se vse mogočnejše oglašale puške...

Dolnje Laze so bile vse do tisočdevetstoenaštiridesete zime izrazita kočevska vas in tako so imele kake tri slovenske družine, ki so tam stanovale ali posedovale nekaj malorodnih kovov zemlje, v tej vasi majli raj na zemlji. Kulturbundovci, ki so bili globoko prepričani o plemenitosti svojega kulturnega poslanstva, si niso namreč mogli kaj, da ne bi od časa do časa iztisnili skozi zobe Slovencev takele človečanske zamisli:

»Pride čas in Hitler in takrat pride za nas raj. Z vašimi glavami pa bomo tlakovali ceste od Semiča preko Črmoš-

nje in vse serpentine preko Roga do Kočevja.« Če je kakega fanta iz sedanjih slovenskih vasi zanesla dobra volja ali morda že prepolna glava v kočevsko gostilno, so ga brez nepotrebnih besed ali hrupa nekoliko raztežali in vrgli pred prag. A pri vsem tem so nestrpno čakali, kdaj se bo stara Jugoslavija sesedla, da se bo mogel po razvoženi dolenjski cesti pripeljati Hitler in se jim vreči v objem.

Sreča jim je bila mila; Jugoslavijo je res vzel vrag že v nekaj dneh, saj so k temu pripomogli tudi nekateri naši častitljivi stari generali. Zato so na hitro roko posekali nekaj smrek in jih obeljene postavili pri Klemenčiču, med nje pa napel platno s »Heil Hitler« in s ključastimi križi. Nemški tanki in avtomobili so srečno podvažali slavolok, a že prvi visoko naloženi italijanski kamion je platno z napisom imenitno scefaril in tako je tudi moralo biti. Italijani so se namreč ugnedili v šol in izbesili svojo zastavo.

Skozi poletje in kasneje v jeseni je prihajalo Kočevjarjem vse bolj jasno v zavest, da rajha k njim ne bo, da ga bodo morali sami iskat. Grizlo jim je, kako bi s Slovenci. Ko je bilo vendar že toliko sej, katere vse bi bilo dobro spraviti pod zemljo. Tretji november 1941. leta jim je prišel kot nalas, ta dan so vsaj nekoliko sprostil svoje slepo sovraštvo do Slovencev.

Na večer 2. novembra je snežilo. Vaščani so skozi metež videli kolono

Italijanov, ki se je pomikala proti Radolhi. Vas, ki je navadno ob slabem vremenu zgodaj lezla v postelje, je ob leščerbah preudarjala, kaj vse bi bilo dobro vzeti s seboj v rajh.

Ob kakih pol desetih so se stresle šipe, kmalu nato so se vse leščerbe utrile. Na Gornjih Lazih je zaregljal mitraljez. Streljanje ni več utihnilo. Kake pol ure kasneje so iz Gornjih Laz prebežali v spodnji konec vasi Sobarjevi, vsi premraženi. V vasi se je razvedelo, da je partizanska četa obkoljena. Kočevarji so si meli roke. Slovenci pa so se v hudi slutnji zaprli vase. Na Gornjih Lazih je medtem Plutu gorel skečelj, ker so Lahi hoteli zlahka potolči obkoljene partizane v Sobarjevi hiši. Partizani pa so na pol obeljeni udarili v večkratno obroč. Devetim se je proboj posrečil, vsi drugi pa so ostali v snegu. Vnel se je tudi hlev in v gnečo Italijanov je priletela bomba. Nato so prebodli Pluta, ker ni hotel v ogenj po partizane. Zdal pa zdaj se je na vratih odrgala goreča postava, ki je oslepljena od dima in prerešetana od kroglj omahnila v sneg. In sneg je rdel od požara in krvi izdanih partizanov.

Izdajalec Ivan in še nekdo sta še vedno čepela za vasio. Za vrat jima je rahlo naletal sneg. Mislila sta na lire, ki jih bosta zapila. Kar se je za njima razgrnilo grmovje in Tone se je ves zadihan pognal čez čistino. Oslepljen od prišča se je zaletel v Ivana in zarobantil: »Da bi te vrag. — A vidva sta, strela. — Na, duša prodana, a po vojni bo obračun!« Črnilci je Ivana in že utonil v temo.

Vse odtlej je Ivana grizel strah. Previdno je hodil po svetu in se oziral na vse strani. Oddahnil se je šele leto po osvoboditvi.

Italijani so svoje mrtve še ponoči prepeljali in zabili v krste, da bi prikriji izgube. A v jutru so za vsaki iskali gnojni koš in ko so ga iztaknili, so začeli iskati še voznike. Kočevjarji so bili takoj pri roki. Vihali so si rokave, prepregali konje, iskali cepine in verige, stikali nato po gozdu in pripregali ožgana trupla. Nato so pognali konje kar naprek čez skale in grmovja... Okrog osmih se je bos in ves premražen odtrgal iz hoste Cerjanec in pri prvi hiši poposlil vode, pač v veri, da se bo lahko malo razgledal. Niti slutiti ni menda, v kakšno proketo gnezdo je padel. Vojanovo dekle je steklo po Italijana in čez četr ure je že vsa kočevska vas pljuvala nanj: »Prokleti komunist, le po hudiču ušivem!«

V šoli so Cerjanca soočili s Korhcem, ki se je prodal za kočček kruha. »A, ti si Cerjanec,« je hitel.

»Kaj me ne poznaš?« Cerjanec je odkimal.

»Kako ne, saj sva bila še sinoči skupaj.«

Potem se je Cerjanca posvetilo in je Korhcu pljunil v obraz. Ustrelili so ga še isti dan. Ležal je na cestnem nasipu vse dan, ljudem v svarilo. Otekle bose moze je imel vse pomoderle, za srajco mu je naletal sneg. Okrog devete je iz hoste prineslo spet moškega, menda je bil partizan Mihelčič Povpraševal je po Semiču in vas ga je čudno gledala. Pridružili se je neki ženi in ta mu je šepetnila, naj

Dolenjske Toplice

Na rediljskem sestanku proti koncu lanskega šolskega leta je bil sprejet sklep, da se v Dolenjskih Toplicah osnuje Društvo prijateljev mladine. To nalogo so sprejeli zastopniki starih in mladih organizacij, vendar do danes društvo še ni organizirano.

Predgrad ob Kolpi

V nedeljo 26. oktobra je bil v dvorani združnega doma zbor volivcev na katerem so izbrali devet kandidatov za volitve v občinski ljudski odbor. Vas Predgrad, je lenja vas in Paku tvorijo eno volilno enoto in bodo volitve teh vseh vasi 7. decembra izvolili tri odbornike v občinski ljudski odbor. Zbora volivcev se je udeležil tudi ljudski poslanec naše doline, tovariš Janez Žunič, ki se zelo zanima za gospodarstvo poljanske doline in nam je povedal marsikaj poučnega.

Dolnja Podgora

Lovec in gospodar lovske družine Stari trg, Pavel Frček iz Dolenje Podgore, je v treh dneh podrkl kar dva divja prašiča. S prvim se je srečal v nedeljo 26. oktobra. Ta je tehtal okrog 100 kg, drugega pa je ustrelil v sredo 29. oktobra; bil je težak okrog 50 kg. Letos je izredno veliko želod in se imrno bolj zadržuje v tem lovištvu kot so drugi leta. Vsi, ki so bili deležni pečenke od uplenjenih svinj, pravijo, da je bila zelo dobra in želijo lovec še več takega blagata.

Jerneja vas

Senat okrajnega sodišča v Metliki je obsodil Janeza Stručca, posestnika iz Jerneja vasi pri Dobljicki gori, plačilo škode lovske družini v znesku 4200 din ter vseh pravnih stroškov. Stručec je letos v januarju ali februarju ustrelil srno, pri tem mrharskem postu pa ga je zalotil okrajni lovar Niko Babič iz Miklarjeve. Ko je Stručec zagledal lovarja, je dvignil manj puško in se je moral ta hitro umakniti, sicer bi lahko prišlo do zločina. Mislimo, da je kazen štiri mesece zapor, plačilo srne 4200 din in stroškov postopka za tako dejanje prenzikal. Pr.

Stari trg ob Kolpi

Prvega novembra opoldne je bila na pokopališču svetočina žalna proslava za padli borec in žrtvami fašističnega terorja, ki počivalo na tem pokopališču. V spomin na žrtve je spragovoril nekaj topih besed član občinskega odbora Zveze borcev Jože Lavrenčič, moski pevski zbor iz Predgrada pa je pod vodstvom tovariša Jožeta Smačljeta star, zapel dve pesmi, prav tako pa je tudi mlada godba iz Predgrada pod istim vodstvom zaigrala nekaj žalostnih. Žalni svečanosti je prisostvovalo veliko ljudi iz vse občine, pokopališče pa je bilo vse v cvetju.

Dobljicka gora

6. novembra dopoldne smo pokopali Marijo Sporar, staro 56 let. Bila je dobra, par-tizanska mamica in delavka. Zaradi preznanja v letih NOB je v hujših zločinih, smrt pa je posledica trpljenja v letih vojne. Da je bila med ljudmi močno priljubljena, je pričala tudi velika udeležba na njenem pogrebu. Prišlo je precej ljudi tudi iz Črnomlja, igrala pa ji je črnomaljska godba. Ak.

Temenica

Cepprav spadamo pod okraj Ljubljana-okolica, radi beremo Dolenjski list, saj smo na meji novomeškega okraja in seveda pravi kraj. Radi beremo novice iz naših krajev in zato se bomo sedaj tudi večkrat oglašili.

DOLENJCI

Kupite srečke Državne loterije FLR! Čakajo vas premija in dobitki v vrednosti 53.600.000 dinarjev, ki jih vsak mesec izplačamo našim dobitnikom

IZ NAŠIH KRAJEV

družniki povedali, da nekateri člani iz Mraševca in okolice hodijo kupovati v Strazo, v svojo zadrugo pa hodijo moleđovat za razne ugodnosti.

S poslovanjem zadruge v Smihelu so člani lahko zadovoljni, če bi pa še bolj sedelovali z njo, bi bili njeni uspehi še večji.

Otroški vrtec, ki je bil ustanovljen letos v septembru, prav dobro posluje v splošno zadovoljstvo staršev in otrok. Že sedaj je v njem 36 otrok, za katere prav po matri-zatsko skrbi voditeljica vrtec tovariška Bovačarjeva. Otroci jo imajo zelo radi in so zato prav dobro razumejo. Dopoldne dobio otroci izdatno malico. Za vrtec je kmetijska zadruga prispevala 10.000 din, nekaj je ob-ljubila tudi krajevna Zveza borcev, sicer pa se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki star-šev in drugih prijateljev mladine. (R)

Orehovica

Na kaj čuden spomenek so šli letos v maju mladi fantje Stanko Volčjak, Stanko Božič, Anton Jančar in starejši mladoletnik J. J. Šli so pred zadnjim hlevom, da se nekaj spomenijo z Jožetom Turkom, s katerim je baje Volčjak imel neke račune. Pomenili so se tako, da sta ga Božič in Jančar spravi-la iz hleva, zunaj pa ga je Volčjak opazil s palico preko očesa, Božič pa ga je nekakrat sunil pod rebra, Jančar pa mu je grozil z nožem.

Veliki Gaber

Za Dan mrtvih smo lepo okrasili med drugimi tudi grob padlih partizanov, v ka-terem počiva 39 borec, ki so dali življenja za svobodo. Med njimi je mlad komoraček Jože Miklič iz Dobropole. Na grob so prišli tudi njegovi svojci, starši, brat in sestra, ki so prinesli lepe vence.

Ivanja vas pri Mimi peči

Ker je pilnil zajca (s puško seveda) letos julija, se je zagovarjal pred novomeškim sodiščem mlinar Janez Pate. Obsojen je bil samo na 14 dni zapor, ker je dejanje od-kritoščno priznal.

Šmarjeta

Leto dni je bil poslednja trgovina kmetijske zadruge v Šmarjeti Čvetje Vidice. Letos v poletju se je pripetila v trgovini ne-veščnost, da je kar na lepem zmanjkalo 15.214 din. Vsi dokazi in tudi priče so go-vorili, da je to nerodnost zakrivil na eden ali drugi način Vidic, čeprav tega ni pri-znal.

IZOBRAŽEVALNI TEČAJ V NOVEM MESTU

Na splošno željo žena in deklet v mestu in bližnji okolici bo tudi letos prirejen v času od 1. decembra do 28. februarja zim-ski izobraževalni tečaj, ki bo v prostorih osnovne šole. Vpisovanja bo 17., 18. in 19. novembra v pisarni osnovne šole. Program bo obsegal osnove vrtnarstva in poljedel-stva, sadjarstva, kletarstva in vinogradni-štva, po želji osnove iz reje mlaih živali, zgodovino in gospodarstvo, računstvo, slo-venski jezik, zdravstvo in higijeno-vzgoje slojve, gospodinjstvo, življenje in ročna dela, kuhanje ter nauk o ljudski prehrani. Na željo tečajnice bo tečaj obravnaval tudi po-sebna vprašanja, zato naj tečajnice po-hite v vpisovanjem, da bo vodstvo lahko zagotovilo zadostno število predavateljev. Stroški za celokupen tečaj znašajo 500 din.

Sramotna niška je bila udeležba na proslavi obletnice velike Oktobrske revolucije, ki jo je priredila pretekli petek novomeška Ljudska univerza. Na zanimivo predavanje gov. Huberta Repovža, predsednika Okrož-nega sodišča, udeležbi teei in pisi držati izgovor, da je bilo slabo vreme in da pre-bivalci o predavanju niso bili obveščeni! Lepaki Ljudske univerze so pravočasno va-hili k proslavi, na dan predavanja pa je Mestni odbor OF telefonično obvestil v s-va večja podjetja, sindikalne podružnice v to-varnih in ustanovah. V Novem mestu je n. pr. čez 650 komunistov in več tisoč stamo-rov OF in je gornja udeležba resnična sram-ota tako za partijske organizacije kot za člane OF. Malomarnost, ki je kažejo v odnosih do izobrazbe mnogi komunisti in frontovci v mestu, je nujno potrebna naj-strojše javne občine in resne kritike!

Volitvi III. terena v Novem mestu raz-umejo pomen volitev. Med zbori volivcev v Novem mestu za volitve v mest. ljud. odbor, ki so se vršili pretekli teden, je bil najboljš in tudi najlepši obiskan zbor volivcev III. terena. Pokazal je tako po bogati diskusiji kot po veliki udeležbi, da se pravičajci terena dobro zavedajo svojih dolžnosti in pravic, ki jih imajo kot državljani.

Le nekaj minut po sedmi uri je otvoril zbor tov. Ajdič, nakar je nad 200 volivcev izbralo delovno predsedstvo s tov. Maksom Sorhom in prisrednikoma tov. Marto Silo in tov. Lužarjem. Za tem je podal izbrano u-ročilo o delu mestnega obč. odbora tovariš Milan Breštnak, iz katerega je razvidna ve-lika prizadevanost odbora pri dvigu stan-darda naše prebivalstva, na drugi strani pa tudi sedelovanje in pomoč prebivalstva s prostovoljnimi deli pri preureditvi ceste in ostalih del pri olepšavi mesta. Velik

Trebnje

Pred kratkim se je preselila v nov za-družni dom Kmetijska zadruga s svojimi odseki, izmed katerih dobro poslujejo sad-jarski, trgovinski in kmetijski odsek. Za-druga si je nabavila več kmetijskih strojev in pomaga članom pri obdelovanju zemlje. Upravni odbor ima redne seje in si priza-deva, da bi razširil združno delavnost.

Na pobudo organizacije AFZ je v Treb-njem organiziran otroški vrtec v občinski stavbi. Prijavljenih je že 34 otrok, vrtec pa še ni popolnoma opremljen. Za nabavo opreme bo naprosil odbor pomoč pri občinskem ljudskem odboru in na Svetu za kul-turo in prosveto pri OLO v Novem mestu. Starši pozdravljajo zamisel ustanovitve vrtea, ki bo posebno dobrodošel zaposlenim materam. S pomočjo mlad. organizacije bodo žene zasadile mlada drevesca na pro-storu otroškega igrišča. — Žene pripravljajo tudi že načrt prireditev za Novoletno želo in za zbiranje daril. Z. A.

znal. Na podlagi izpovedbe priči in ostalih dokazov je okrajno sodišče obsodilo Vidica na 4 mesece zapor in vrnitev denarja kme-tijskih zadrugi ter 300 din povprečnine.

Metlika je dobila nov gasilski avto

V želji, da se tudi gasilstvo v Beli kra-jini čimbolj modernizira in tako uspešno služi svojim nalogam, si je letos črnomaljski okraj nabavil nov gasilski avto. Čeprav bi ga bile potrebne vse gasilске čete, so se na okraju tokrat odločili, da ga dajo metli-skim gasilcem, ki so edini pred zadnjo voj-no v Beli krajini imeli svoj gasilski avto, katerega pa so v januarju 1945 odstopili naši vojski. Tako so ostali brez motornega vo-zila ne glede na svoj široki delovni okoliš, ki zajema poleg vzhodnega dela Beke kra-jine še ves Zumberak in številne hrvatske vasi preko Kolpe. Poleg tega je metliško gasilsko društvo najstarejšo v Sloveniji, saj je bilo ustanovljeno že 1. 1869. V zadnjih letih je na raznih tekmovalnih dosego vid-ne uspehe in se ponasja tudi s prvo belo-kranjsko pionirsko četo.

Zato je bilo vsekakor prav, da je okraj svoj prvi gasilski avto dodelil Metliki, ali še boljše, vsej njeni široki okolici. Da se te nove pridobitve in pa razumevanja na okraju okoličani zavedajo, pričajo številni, kar ganljivi sprejem, ko je avto 2. novem-bra vozil skozi vasi kostran Garancev. Vest da prihaja prvi gasilski avto v Belo kra-jino, se je po bliskovito raznesla po vseh vasa-h, ki leže ob cesti proti Metliki. Tako so avto na Hraсту, ki so ga med vojno do tal po-žgali Italijani, pričakali s cvetjem in vinom, na Suhorju pa so postavili čez cesto pravo 'strango' in pozdravili spremljevalce avtomo-bila prav po belokranjsko s soljo, kruhom, čebulo in vinom. Da so ga navdušeni Metli-čani pričakali z vsemi gasilci in gasilskimi pionirji ter godbo je bilo pri vsem tem kar razumljivo. Navdušujoče besede, ki so jih pri sprejemu sprepravili predsednik gasil-skega društva tov. Jerina, načelnik metli-skih gasilcev tov. Črnčič in pa metliški ljudski poslanec tov. Urh so izvenela v iskreno zahvalo okraju, obenem pa v po-udarek dolžnosti domačih gasilcev, ki naj vedno delajo ljudstvu in domovini v korist ter sebi in ponos. R

Magister Drago Andrijačić

75-letnik

V preteklih dneh je praznoval v krogu svojih dragih visok življenjski jubilej znani in priljubljeni Novomeščan, magister Drago Andrijačić, 75-letnico svojega življenja. Rojen je bil leta 1877 v Bakru, študiral je v Zagrebu, služboval pa v Crikvenici in na Reki. Leta 1908 je prišel v Novo mesto in prevzel lekarno magistra Sla-doviča. Vodil jo je vse do leta 1944, ko so ga Nemci z vojsko družino odpeljali v internacijo. Vsa leta je bil jubilar znani po svoji napredni usmerjenosti in delu v novomeškem Sokolu. Navzlic visokim letom je še vedno svežega duha in celo pomaga po svojih močeh v okrajni lekarni sinu Borisu. Tovarišu magistru Dragu Andrijačiću želijo Novomeščani v krogu njegovih dragih mirno in zadovoljno jesen življenja!

Sentjernej

Pretekli teden je gostovalo v trgu Ko-morno gledališče iz Ljubljane. V soboto večer je uprizorilo Begovičevo dramo 'Brez tretjega'. Za nas je bilo nekaj novega, ker sta v drami nastopila le dva igralca. Ven-dar sta igrala tako prepričljivo, da smo videli pred seboj ne samo dva igralca, temveč se ustajali pred nami tudi dogodki, o katerih sta govorila in ki so bili naznani za odrom. V nedeljo popoldne so se gle-dalci priredno nasmjali ob Benedetti-jevi komediji 'Dva ducaeta rednih vrtnic'. Pri obeh predstavah je bila dvorana napolnje-na, v nedeljo celo nabito polna. Igralcom se iskreno zahvaljujemo in na skorajšnje svidenje! Naši mladinci pa priporočamo, da čimprej postavli na oder delo, ki ga študira.

Zimska kmetijska šola je začela delati. Vodi jo tov. Anica Somrak, kateri želimo pri njenem delu čimveč uspeha. V šolo se je doslej vpisalo že 40 deklet in 12 fantov. Dekleta so s potokom že začela. Fantje pa se še prijavljajo. Pošk bo v dvorani tovar-ne telekomunikacij. Predavali bodo domači kmetijski strokovnjaki, upravnik ekonomije Struga, oba naša zdravnika in domače učiteljske. Na izrednem obnem zboru, ki je bil v nedeljo, so člani KZ Sentjernej, Vrhpolje in Orehovica izvolili 25 članov za volitve de-LEGATOR V SVET PROIZVAJALCEV pri OLO. O tem organu oblasti je govoril podpredsednik okraja tov. Grien. O VI. kongresu KPJ je govoril polkovnik tov. Frane Pirkovič. Občni zbor je dobrih 12 najetih kreditov in sicer 2 milijona za stroje, 2 milijona za stavbe in 1 milijon in pol za trgovino. V ta namen je bilo sklenjeno dvajsetkratno jamstvo. Diskusija je bila zelo živahna. Člani so dali več predlogov za izboljšanje kmetijske proizvodnje. 6

OBVESTILA

VABILO V petek, 14. novembra ob 19.30 uri bo v domu sindikatov občni zbor SKUD »Dušan Jereb«. Vabljeni!

Kino

KINO NOVO MESTO PREDVAJA: Od 14. do 17. novembra: ameriški film »Nepotnava hčica. Od 18. do 20. novembra: franc. film »Idol. Od 21. do 24. novembra: ameriški film »Dom sosedstva. KINO DOLENJSKE TOPLICE PREDVAJA: Od 15. do 16. novembra: italijanski film »Volk z gore Siliac. Predstave ob sobotah ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

ZAHVALA

vsem, ki so sprejeli našo dobro ženo, ma-mico, staro mamo Sporar Marijo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala tovarišu Črtaliču za nje-gove poslovilne besede ter ostalim gnojni-kom, črnomaljski godbi, ostlim udeležencem in darovalcem vencov in cvetja. Maverjen, 7. novembra 1952. Žaljujoči mož in otroci z družinami.

vendar čimprej izgine, ker je vas kočevska. Toda bilo je že prekasno. Pred vrati trgovine je slonela Marica, ki so jo Italijani smatrali za pametno in pri-jetno deklet. Nasproti pa je prihajala italijanska patrolja.

»Spet komunist,« je hitela Marica. »Primitve ga!«

»Ni komunist, mož je od tiste žene,« jo je miril tolmač, menda je bil Pri-morec.

»Komunist je, komunist!« Mihelčiča so kasneje v ljubljanskih zapornih strašno mučili in ga 6. decem-bra ustrelili.

Opoldne so se iz host vrnili Koče-varji. Okrvavljene roke in verige so prali v koritih.

Popoldne ni več snežilo. Veter je razpil hladne oblake in rezal do kosti.

Slovenci so si zvečer na Lazi-h komaj upali prižgati luči. Kočevarji pa so v gostilnah pri Medicu in Klemen-čiču vriskali skoraj do polnoči.

Tako je potekel na Lazi-h tretji no-venber pred enajstim leti.

Sele po prvem letu svobode se je Ivan odahnil. A takrat je začela po gostilniških mizah vse samozavestne-je in pogosteje padati njegova pest. Da bo zml, če treba, ves svet, a v takim redu, da zanj ni življenja.

Jesenskega večera je nekdo čisto tiho pristopil k njegovi mizi in mu po-ložil roko na ramo:

»Me poznaš, Ivan?« Tujih ljudi je bilo Ivana vedno strah, zato je pre-bledel: »Ne, ne poznam te!«

»Spomni se nekoliro mrle in teme-ne noči, visokega snega goreče vasi in streljanja, gorečih ljudi in tistih papir-

novo motorno brigadino. Na tem mestu se zahvaljujemo vsem, ki so nam na kakršen-koli način pomagali, da smo prišli do po-terne brigadine. Sklenili smo, da pričemo drugo leto z gradnjo gasiliskega doma, se-veda, če bodo ljudje v bodoče pokazali toliko razumevanja kot so ga dosedaj. Treba bo veliko naporov, sredstev in prostovol-nega dela, toda če se bomo vsi zavzeli zate in vsak po svoji moči pomagali, bomo dom tudi postavili! Gasilski dom bi bil v ponos Temenici, pa ne samo v ponos, tudi v korist vsem prebivalcem. K-6

Opomba uredništva: Temenicianom želimo veliko uspeha pri njihovem prizadevanju in prosimo, da se še kaj oglašijo!

Dragatuš

Za dragatuško občino je velika gospodar-ska pridobitev uvedba rednih sejmov v Dra-gatušu. Prvi redni sejem 15. oktobra so smatrali domačini za svoj praznik, sejem pa je tudi prav dobro uspel. Prignanih je bilo 180 glav goveje živine, 20 voz mladih piemenskih svinj in tudi nekaj konj. Kup-ovci ni bilo veliko, ker se mislo bil obve-ščeni, bo jih pa prav gotovo več na pri-hodnjem sejmu. Odelej bodo v Dragatušu redni mesečni sejmi vsako drugo sredo v mesecu. A. S.

Veliki Gaber

Za Dan mrtvih smo lepo okrasili med drugimi tudi grob padlih partizanov, v ka-terem počiva 39 borec, ki so dali življenja za svobodo. Med njimi je mlad komoraček Jože Miklič iz Dobropole. Na grob so prišli tudi njegovi svojci, starši, brat in sestra, ki so prinesli lepe vence. Gledali smo njegovo mater. Ni jokala, pač pa s ponosom rekla, da ako ne bi njen sin in tisoči drugih padlo, tudi ne bi uživali svobode. Čast takim materam! Prav bi bilo, da bi na tem skupnem grobu postavili spomenik ali vsaj spominsko ploščo. J. J.

Delo mladine na nižji gimnaziji v Mokronogu

Kmalu po pričetku šolskega leta je bil na naši nižji gimnaziji ustanovljen mladinski aktiv, ki ga vodi učitelj Staniko Pleško-vič. Aktiv je že pokazal nekaj lepih uspe-hov pri dosedanjem delu. Na prvem sestanku smo izvolili vodstvo in napravili načrt dela. Ustanovili smo raz-ne krožke, ki vsi že delujejo. Na čast VI. kongresu KPJ smo na predvečer kon-gresu zakurili veliki in mali ognji. Kupa-jevali smo tudi zmagali s rezultatom 11:5. Sodelovali smo tudi pri proslavi na čast VI. kongresa.

Za dan mrtvih smo okrasili partizanske grobove in sodelovali pri žalni komemora-ciji na pokopališču, kjer smo obujali spo-mine na padle borec Gimnazijski mladin-ski pevski zbor, pod vodstvom ravnatelja učitelja Vilka Videčnika, je zapel dve pe-smi. Škoda le, da je bila udeležba na tej jel-ni žalni svečanosti tako majhna.

Sedaj se vztrajno pripravljamo na pro-slavitev 29. novembra, Dneva republike. -ek-

Šmihel pri Novem mestu

V nedeljo dopoldne 9. novembra je bil pri nas občni zbor kmetijske zadruge in obnem zbor volivcev, na katerem smo iz-ovolili kandidate za-okrajni ljudski odbor ter delegate za volitve zbora proizvajalcev. Za kandidate v okrajni ljudski odbor so izvolili ljudje Ivana Stanglja iz Gotne vasi, France Gačenika st. iz »Broda in Marijo Gros iz Smihela. Vse tri poznajo kot gospodarstvo in političnega razgledane ljudi, le še pre-pričan da bo vsak izmed njih znal zastopati v ljudskem odboru splošne interese svoje volilne enote, kakor tudi interese skupnosti. Naša volilna enota voli v okrajni ljudski odbor enega odbornika.

Prav tako so člani splošne kmetijske zadruge izvolili šest delegatov za volitve člana sveta proizvajalcev in volitve članov v Okrajno trgovsko zbornico. Tudi te so izbrali iz vrst najboljših združnikov.

Iz kratkega poročila o poslovanju zadr-ge, ki ga je podal predsednik tovariš Ivan Stangelj, je razvidno, da se zadruga krepko razvija in se trudi za dvig kmetijsstva v svojem okolju. Ob zaključku poslovnega pre-slovanja je občni zbor zadržal določilo, pre-jezanje vsote od čistega dobička za razne posepevalne odseke. Zadruga je kupila kro-pivo za sadno drevje in ga daje članom zastoj na razpolago, poleg tega pa je preskrbel tudi škropilnico. Za posepevanje kmetijskega solata je določila, da študentski skuateljem kmetijske šole na Grmu 30.000 dinarjev, za pomoč kmetovalcem pri nakupu piemenske živine 50.000 din, za rodovničarja 20.000 din, za nakup močnatih krmil pa 53.000 din. Zadruga razpolaga tudi že z nekaterimi stroji, v načrtu pa ima nakup traktorja z vagnimi priklopniki in moderno mlatičnico. Kaže, da se pomerni kraji oziroma kmetovalci premalo poslužujejo ugodnosti, ki jim jih daje njihova zadruga. Kredit za kmetijsko šolstvo se slah ne črpa, prav tako ne kredit za popravilo vaških potov, čeprav so ta popravila nujno potrebna. Zadruga je določila tudi precej denarja za gradnjo potišč. Na zboru so za-

natih Iir, šumenja grmovja in tistega, ki se je takrat vate spotaknil in trdil, da bo prišel po račun. Vem, da te je grizel strah, a vseeno sem prišel šele sedaj, na jesen, ko narava umira. Veš, dobro bi bilo poskrbeti, da v pomladi ne bi plevel več pognal.

Ivana je vrglo pokonci. Hotel je udariti, a zagrabilo ga je četvero rok.

Darinka, danes ti ne bom nič več povedal, ker imava pred seboj še težko pot. November vabi spomine in hoče morda za hip ustaviti življenje, a živ-ljenje gre svojo pot. Sproti spozdružje, kar je nekoristnega, ostaja, kar je zdravo. Tak je zakon narave.

A v vojni je smrtna žetev drugačna. Srp požanje le kleno klasje, ki je pognalo najvišje in vidi najdalj po njivi. Vojna tudi ne veže klasja v snope in ga ne znaša v skupno žitnico. Klasje obleži in čaka, da ga dež osuje, kjer je bilo požeto. Morda bo zrnje v pomladi kličlo, morda bo zgnilo, ker ne bo roke, ki bi zanj skrbel.

Tako je pri nas vse polno grobov. Po hostah so, na njivah, ob poteh. Ne-katere je čas že popolnoma steptal v zemljo.

Nocoj bova šla, Darinka, in prinesla iz vašega vrta krizantem. Vem za grob, ki je čisto sam sredi hoste in ne ve morda nihče zanj. V njem svoj fant, ki je hotel zase in za svojo Marico, za nas vse in za naju lepše življenje. V gozdu je padel, tam je pokopan, njegova Ma-rica pa je že devet let poročena, ker gre življenje svojo pot. Zato bova nocoj na vašem vrtu natrgala zanj belih krizantem.

Vinko Blatnik

Tovarišu Titu in delegatom VI. kongresa želijo najuspešnejše delo v nadaljnjem utrjevanju in razširjevanju vrst Zveze komunistov Jugoslavije

CLANI SPLOŠNE KMETIJSKE ZADRUGE RADOHOVA VAS p. št. Vid pri Stični

Z NIZKIMI CENAMI IN SOLIDNO POSTREZBO SLUŽIMO LJUDSTVU!

